

Defensor Patriae

Maanpuolustuskorkeakoulun lehti 3/2009

SISÄLTÖ

- 3 Pääkirjoitus
Päätoimittaja, hallintojohtaja Aulis Minkkinen
- 4 Näkymiä
Rehtori kenraalimajuri Vesa Tynkkynen
- 6 Sekakalaa
Aulis Minkkinen
- 8 Kyytön ohjaa halutonta tekemään tarpeetonta
Kapteeni Janne Jortama ja kapteeni Juha Tuominen
- 14 Kokemuksia PD-opiskelusta
Sotpast Jouni Parviainen, Ylii Tapio Hietakangas ja Insmaj Matti Rantanen
- 20 Tour de Helsinki - satuloiden sankarit
Paula Helin
- 23 Sotahistoriasta ei jäädä eläkkeelle
Harri Valtonen
- 24 On defining criteria for evaluating foreign language program effectiveness
Päivi Kilpinen, ThM, MA
- 26 Sotilaspappina sotalaivalla
Sotilaspastori Janne Aalto
- 32 Lyhyesti
- 35 Tuntuu kuin tuuleen huutaisi
Koulutussuunnittelija Johanna Anttonen
- 38 Punaisen Ristin idea syntyi Solferinossa
Varatuomari, sotilaslakimies Juhani Parkkari
- 42 Perinnepalsta
Stig-Göran Grönberg
- 46 Kadettiupseerikoulutuksen juhlaiviikonloppu Haminassa
Kadettikunnan pääsihteeri Eversti Juha Tammikivi
- 49 MPKK:n päärakennus 70 -vuotias
- 50 Jazzväki tuplaantui
- 51 Luettua

DEFENSOR PATRIAE

Maanpuolustuskorkeakoulun lehti
3/2009

TOIMITUSNEUVOSTO

Päätoimittaja kommodori
Aulis Minkkinen 0299530102

Toimituspäällikkö
Harri Valtonen 0299530119

Sihteeri
Paula Helin 0299530120

Kieliasiantuntija
Sara Hännikäinen

Arkistonhoitaja
Päivi Vestola

Sotilaspastori
Janne Aalto

Komentajakapteeni
Juha Torkkeli

Suunnittelija
Anssi Saari

Koulutussuunnittelija
Johanna Anttonen

Perinneyhdistys
Esko Vaahtolampi

Kuvat
*Puolustusvoimien Kuvakeskus ja
MPKK ellei toisin mainita*

Taitto
Tiina Kokkonen

Kannen kuva
Jarmo Riipinen

Takakannen ilmoitus
*Santahamina kirja -
toimittanut Jarmo Nieminen*

Repro ja paino
Edita Prima Oy, Helsinki 2009

Osoitteenmuutokset
rekisterit@edita.fi
Sähköpostia lähetettäessäsi mainitse lehden nimi

ISSN-L 1798-162X

ISSN 1798-162X

JARNO RIPINEN

mahdollistettava kaikki variaatiot: professoriksi on voitava palkata siviili, sotilas tai cocktail (evp) sen mukaan, ken on tehtävään pätevin ja millainen on kulloinenkin tarve. Sotaväen yliopistossa tarvitaan sotaväen osaamista, ja tämä osaamisvaatimus koskee koko korkeakoulun henkilöstöä ulottuen myös organisaatiokulttuurin sisäistettyyn osaamiseen. *Ei saa virkalokeroiden luutunut häntä heiluttaa koko haukkua.*

Sotaväen osaamisen terävöittämiseen kuuluu myös täysin tarpeettoman ”akateemisen” ja ”ammattillisen” opiskelun välisen rajakikkailun hävittäminen. - Jos joku vielä luulee tässä rajapinnassa olevaksi jotakin selkeyttä, niin toivotan hänet tervemenneeksi perehtymään vaikkapa maamme lääkärikoulutukseen. Käytännön asioiden osaaminen kuuluu Maanpuolustuskorkeakoulusta valmistuvan tutkinto-opiskelijan työkalupakkiin sitä olennaisempana, mitä alemmasta tutkintotasosta on kyse.

Tilaja -tuottajamallin lyhyt oppimäärä

Maanpuolustuskorkeakoulu perustettiin vuoden 1993 alusta kolmen hyvin vahvan identiteetin omaavan itsenäisen joukon - Sotakorkeakoulu, Taistelukoulu ja Kadettikoulu - yhdistetyksi jatkajaksi.

On selvää, että pakkoavioliiton seuraukset vaikuttivat ja vaikuttavat itse asiassa edelleenkin pitkään uuden organisaation toimintaan. Ihmisen muisti ja sen inhimillinen takertuminen vanhaan on hämmästyttävän pitkä.

Erityisen hyväksi on havaittu upseerien muisti: valtaosa henkilöryhmästä ajattelee edelleenkin Maanpuolustuskorkeakoulun tehtäviä ja toimintaa omien sotakoulu-aikaisen muistojen kautta. Näistä ajatuksista kumpuava tieto Maanpuolustuskorkeakoulun tehtävistä ja niissä tarvittavien resurssien tarpeesta ei valitettavasti ole onnen omiaan tukemaan korkeakoulun simppeleitä henkilöstötarvetta: eihän meillä tarvita muuta, kuin puolustusvoimien osaavimmat upseerit opettajiksi takaamaan sen, että tuote vastaa tilaajan haluamaa laatua: *sitä saat, mitä tilaat.*

Professoreita tarvitaan myös, ja parhaillaan pohditaan yliopistolain muutoksesta aiheutuvia uudelleenjärjestelyjä tähänkin instituutioon. Pohdinnan alkutaival on ollut takkuisa, kun vanhat virkalokeroihin perustuvat asenteet ovat pyrkinet ohjaamaan ajattelua. Jos asiaa katsotaan osaamisen kannalta, niin uusien järjestelyiden on

Entäpä kysymys MPKK:n asiakkuudesta: kuka on asiakas ja kuka on organisaatiomme synnyttämän osaamisen kasvulla tuotetun lisäarvon tarvitsija? Korkeakoulun tähänastisessa historiassa on ajateltu, että asiakas olisi osaamistaan kehittävä opiskelija. Mielestäni tämä siviiliyliopistoista kopioitu asiakkuuden malli sisältää ylivahvan latauksen vapaan yliopiston ja sen ultravapaan opiskelijan idealismia. Maanpuolustuskorkeakoulua ei ole perustettu yksilön tarpeisiin, vaan organisaation olemassaolon perusta on sen toimiminen työnantajayliopistona, joka tuottaa lisäarvonsa ennen kaikkea viulujen maksajalle; osaamisen tilaajalle.

Maanpuolustuskorkeakoulun tärkeimmät tilaaja-asiakkaat ovatkin puolustushaarat ja rajavartiolaitos; toki myös Pääesikunta puolustusvoimien osaamiskokonaisuudesta vastaavana keskushallintoviranomaisena ja MPKK:n resursoijana. Korkeakoulun on omalta osaltaan huolehdittava siitä, että se pikimmiten tehostaa yhteydenpitoaan näihin todellisiin pääasiakkaisiin. Tässä mielessä uskon kiireisimmäksi kohteeksi maavoimat, jolla on luontevasti suurin volyyymi vastattavanaan niin opettajaresurssien antajana kuin työn tuloksista nauttijanakin.

Vanhaa sananpartta vain hieman mukailen: *”sitä kuusta kuuleminen, jonka juurella asento”.*

Päätoimittaja
Aulis Minkkinen

PUOLUSTUSVOIMIEN KUVAKESKUS

Muutoksesta tuotantoon

Upseerien koulutusjärjestelmää on muutettu viimeisen vajaan kahden vuosikymmenen aikana tasalta ja puolelta. Nykytrendien mukainen jatkuvan muutoksen periaate on toteutunut täydessä mitassa eli olemme sitä ähkyyn asti täynnä.

M

uutosten rajuin paine on kohdistunut perustutkintoihin, joiden rakenteita ja järjestelyjä on muutettu voimakkaasti vastaamaan nyky-yhteiskunnan tarpeita ja takaamaan upseerin ammatin kilpailukyvyyn yliopistollisten tutkintojen joukossa.

Kaikkien otsikoiden ja muutosten takana on kuitenkin muuttumaton päämäärä – Maanpuolustuskorkeakoulun ydintehtävä on kouluttaa ja kasvattaa upseereita elinikäisen oppimisen polulla yhä vaativampiin tehtäviin, joissa teoreettinen tieto yhdistettynä käytännön osaamiseen muodostaa osakokonaisuuksien summaa suorituskykyisemmän kokonaisuuden.

Perustutkintojen osalta on syytä pitää useamman vuoden rauhallisempi tuotantojakso, jolloin kerätään kokemuksia niin sotatieteiden kandiin kuin juuri opintonsa aloittaneiden maisterien opintojen toteuttamisesta. Toiminnan on painotettava opetuksen laadun kehittämiseen.

Yleisesikuntaupseerin tutkinto on jo kohtuullisen pitkään ollut vakaassa tuotantotilassa, jolloin tutkinnon kehittäminen on ollut lähinnä opetus suunnitelman sisältöjen ja painotuksien ”viilaamista”. Kahden vuoden opintokokonaisuuteen on oltu varsin tyytyväisiä.

Jatkotutkintoon on kohdistumassa rakenteita muuttavia muutospaineita, joiden alustava suunnittelu on alkamassa. Varsinaiset muutokset ajoittuvat mahdollisesti toteutuessaan seuraavan vuosikymmenen puoleen väliin. Vakaa tuotantovaihe jatkuu vielä vuosia myös jatkotutkinnoissa.

Edellä kuvatun perusteella olen alleviivaamassa kehittämisen vakautta sekä korkeakoulun opetuksen-, tutkimuksen- ja hallinnon laadullista kehittämistä. Tämä on mielestäni kaikkien etu, katsotaanpa asiaa kenen näkökulmasta tahansa.

Kipsattu vasen ranteeni ilmoittaa kivun muodossa, että on syytä lopettaa kirjoittelu. Tässä kohdassa pyyntö on sen verran ”selväsanainen”, että katson parhaaksi taipua vaatimuksen edessä.

Liikunnallista syksyä kaikille toivottaen

Kenraalimajuri Vesa Tynkkynen

Cissii, Cissiii tse tse heti tänne! Sedällä on asiaa

JARNO RIIPINEN

Jos arvoisa lukija suinkin muistaa, niin olen joskus aiemminkin katsonut sallituksi reviirirajoja uhmaten näykyä arvoisan tietoteknisen alan aikaansaannoksia. Teen sen taas, kun mielestäni siihen syytä on. Tekoa yllytti tieto siitä, että sihteeriini sai jokin aikaa sitten CISSI-reklamaatioonsa vastauksen, jonka mukaan about *"koska ette ole vastannut kahteen puheluun, niin tulkitsemme vikailmoituksenne aiheettomaksi"*. Aamen.

Seuraavassa tekstissä kursivilla kirjoitetut otteet ovat siis aitoja ja alkuperäisiä poimintoja saamistani ilmoituksista. Leipäteksti on hyvin subjektiivista tulkintaa. Itteäni melkein itkettä, mutta hymyilkööt, jos ketä huvittaa.

”Semaforin aikakatkaisun määräraika on lopussa”

Yllättävä veeärräläinen ilmaisu on hyvin mielenkiintoinen, mutta se vaikuttavuus jää äärimmäisen arvelunvaraiseksi. Muistan toki semaforin kotipaikkakuntani lapsuuden asemaradalta, mutta että se iskee päähäni vielä nykypäivän pahvitse, niin johan sattuu liikaa. -Sitäpaitsi, ei naurattanut semaforin hempaus yhtään, kun ilmoitus myös tietty deletoi kaiken tehdyn ja ummisti tietokoneeksi puhutellun epäjumalan.

”Tunnustiedosto on jonkin toisen käytössä eikä sitä voi muuttaa.”

Aggressiivinen ilmoitus nosti kylmän tietoturvahien otsalle hieman cooperia nopeammin. Tosiasiallisesti ilmoituksen tähtäminen ruudulle aiheutti sen, että jouduin ottamaan työn alla olleesta asiakirjastani printin, repimään sen palasiksi ja pakkojuottamaan sen runsaan Juomamaikin kera vasikalle. Kun vasikan tuottamasta biodynaamisesta peräjäljestä ei ollut enää saatavissa tietoturvaa uhkaavaa turhaa tietoa, niin annoin sen ja itse vasikan arkepuuseerattavaksi, eli teloitettavaksi ampumalla ja määräsin lihojen kaivamisen suohon Salaiseen Paikkaan. Ei ole tunnustiedosto enää toisen käytössä. Toivoakseni.

”Kokoelmasäiliö on tyhjä (NULL)”

Kiitos vaan, senkin tietohallintoilkeilijä. Kyllä minä tiedän itsekin, että säiliö on ajoittain Verraten Tyhjä. Pakko on kumminkin yrittää, kun esimieskin velvoittaa ja pitäisi tässä muutoinkin fiksua näytellä. Viran ja kadettilupauksen velvoittamana en siis lanstunut, vaan yritin jatkaa sitkeästi. Vaan eipä ollut isoa menestystä:

”Asiakirjakortin etsintä ei onnistu PE ja AL lähiarkisto kannasta, sillä siellä ei ole tarvittavaa VW By Doc IdCreated -näkömää.”

Tähän oli oikein mukava yhtyä, sillä kaikki tiedot keskushallintoviraston näkömäuutteista ovat skeptisesti ajatellen sangen ymmärrettäviä. Valitettavasti vaan heti edellisen ilmoituksen jälkeen iski raskauttavasti ilmoitus *”Tietokannan näkömäu alustus*

ei ole valmis (näkömäu puuttuvat)”, joten ilkunta puutteellisista näkömistä alkoi osua myös itseen. Yritin sitten hätäpäissäni lähettää asiakirjaa suoraan tarvitsijalle, mutta viluiksi kera teeviivan meni ja putkella luki *”Suorittajaryhmän purku ei onnistunut, koska ryhmä ”KAARTJR HKESK henkilöstö” oli tyhjä”*. -Totean, että koskaan ei ole ollut huoltokeskus tyhjä, vaan useimmiten siellä on ollut asiakkaita ihan jonoksi asti. Ikävää vääristelyä harjoitti taas tietokone! Sanomattakin lie selvää, että lähetettäväksi tarkoitettu asia ei liittynyt mitenkään kyseiseen organisaatioon, vaan ihan toisaalle piti postittaman.

Sitten kävi niin, että yritin olla oikein kiltti ja kunnollinen ja kirjoittaa pelkkää hyvää kaikista hyvistä tietohallintoihmisistä; siis jos heitä on. Pyrkä epäonnistui pahasti, sillä sain ensin nootin *”Käskey osoitteessa OxOOfd2255 viittasi muistiin osoitteessa ”Ox01064000”, muisti ei voi olla ”written”. Lope-ta ohjelma painamalla OK*. Turhautuneena tein järjestelmään vikailmoituksen, jota niin leikkisästi CIS-Siksi sanotaan. Siihen tuli hyvin kryptinen vastaus, jossa luki *”Vastausta pyydetään käyttäjälle Cissi <postiin_ei_voi@vastata>”*.

Kun sitten vielä kone heti kaatui, niin SAPetti ja olin jo ollut lähellä syllistyä kehitysvastaiseen katkeruuteen. Rebootin jälkeen vehje kuitenkin onnekseni ilmoitti, että *”Et voi kirjautua järjestelmään. Todentamiseen käytettävän älykorttisertifikaatin kumoustilaa ei voida määrittää. OK.”*

Voiko ihminen tai edes virkamies enää muuta toivoa?

Aulis Minkkinen

JK: alkaa tämä puhelinuudistuksen jälkeinen maailmakin näyttää siltä, että samaan suuntaan ollaan vahvasti menossa. Ennen pöytäpuhelin toimi ja keskus vastasi, vaan nyt kehitys on kehittynyt ja pä__t__kii ---piip-piip-- *”Olette soittanut puolustusvoimien vaihteeseen. Valitettavasti palvelussamme on ruuhkaa. Jos haluatte ihan oikeasti palvelua, niin soitakaa vielä maksullisempaan vaihteeseemme...”*

JJK: edellinen kursivointi ei vielä ollut ihan aito... mutta sinnepäin.

Sama

Kyvytön ohjaa halutonta tekemään tarpeetonta

Ajatuksia opinnäytetöiden ohjaamisen kehittämisestä

”Määrämitta, määrämuoto ja määräaikaan mennessä - siinä eväät opinnäytetyölle.”

”Mitä hyötyä tästä on käytäntöön?”, johon hän vastaa itselleen: ”tästä ei ole mitään hyötyä kenellekään.”

”...tämä on taas tätä akateemista diipadaapaa....”

”Tutkielma on pakollinen paha, eikä siitä opi yhtään mitään. Mutta pakko se vaan on tehdä, muuten ei pääse töihin.”

-”Paljonkos sulla on tutkielmaa valmiina?”

-”Nolla sivua, mutta luotan yhden yön ihmeeseen - samaa luontevaa linjaahan tässä on noudatettu muutenkin, eli ykkösellä luutnantiksi...vanhaan hyvään aikaanhan se oli ’saunomalla luutnantiksi’...”

”Akateemisuus vie tästä armeijasta mukanaan viimeisetkin sotilaallisuuden rippeet!”

Penseähköstä aloituksesta huolimatta artikkelimme tarkoituksena on herättää lukijoissa ajatuksia siitä, mitä merkitystä opinnäytetyöllä on sotilaallisen ammattitaidon kehittymiselle. Kehittymisellä tarkoitamme sekä opiskelijan kehittymistä tutkivaa työtettä hyödyntävänä kouluttajana että Maanpuolustuskorkeakoulussa palvelevan upseerin kehittymistä tutkivana opettajana. Tarkastelumme keskittyy erityisesti kadettien tutkimustöiden ohjaamiseen, mutta samat ilmiöt esiintyvät mielestämme myös kaikilla kurssitasoilla.

Rohkenemme aloittaa artikkelimme esittelemällä muutamia lausahduksia, jotka kuvastavat ”kentän ääntä” keskusteltaessa tutkimustoiminnasta sotaväessä. Yhteistä näille toteamuksille on monesti estoton väheksyntä kaikkea tieteellistä, teoreettista tai muuta akateemista ”puuhastelua” kohtaan.

Vaikka opintojaksoihin liittyvät luennot eivät olekaan enää täysin tuomittavia tilaisuuksia (tosin joidenkin mielestä ovat kyseenalaista puhekouluusta), niin edelleen yleisesti saatetaan kokea ettei kadetin opinnäytetyöprosessilla ole yhteyttä sotilaalliseen ammattitaitoon ja sen kehittymiseen. Suhtautuminen tutkijankammioissa tai ”opuksien parissa” tapahtuvaan työskentelyyn kiteytyy esimerkiksi seuraavissa, käytännön tilanteista poimituista, kommentteissa:

Tässä artikkelissa opinnäytteillä tarkoitetaan akateemisiin tutkintoihin tai kursseihin kuuluvia tieteellisiä tutkimuksia ja harjoitustöitä, joiden tavoitteena on kehittää opiskelijan tieteellistä ajattelua ja ilmaisua sekä syventää hänen osaamistaan valitsemallaan tieteenalalla. Opinnäytteen ohjaaja on tieteenalaa edustavan ainelaitoksen nimeämä henkilö, joka ohjaa, opettaa ja neuvoa opiskelijaa opinnäytetyön tekemisessä. Ohjaajan tärkeimpänä tehtävänä on kehittää opiskelijan tieteenalakohtaista osaamista ja edellytyksiä tieteelliseen tutkimustyöhön sekä opettaa tutkimustyön perustaitoja. Ohjaajan ei tule antaa valmiita vastauksia opiskelijalle – viime kädessä opinnäytetyön valmistumisesta ja laadusta vastaa aina opiskelija. (Ohje Maanpuolustuskorkeakoulussa laadittavista opinnäytetöistä 2008.)

Ohjauskäytäntö hakee muotojaan

Maanpuolustuskorkeakoulussa laadittavien opin-
näytetöiden, kuten kandidaatintutkielmien ja pro-
graduun ohjaaminen on perinteisesti ollut haasta-
van tehtävän maineessa – sekä ohjaajan että ohjat-
tavan näkökulmasta. Maanpuolustuskorkeakoulun
olemassaolon ensimmäisellä vuosikymmenellä oh-
jaamisen haasteet liittyivät ohjaajina toimineiden,
pääosin korkeakoulussa palvelleiden upseereiden
vähäiseen omaan kokemukseen tieteellisestä tutki-
muksesta, saati kirjoittamisesta. Kadetin tutkimus-
työn ohjaajaksi nimetty upseeri saattoi jo ensim-
mäiseen tutkimusseminaariin kuuluvassa tapaami-
sessa rehellisesti todeta, ettei hänellä ole hajuakaan
kyseisen kaltaisesta työstä, tutkimuksen aiheesta ja
varsinkaan mistään ”sivistyssanoista”.

Sivistyssanoilla ohjaaja monesti tarkoitti kadetin
hetkeä aikaisemmin esittelemiä, tutkimuksen ai-
heeseen liittyviä käsitteitä sekä termejä. Ohjaaja ei
usein itse kokenut kadetin tekemää työtä merkityk-
selliseksi, mikä myös näkyi ja kuului. Voimme vain
kuvitella, miten motivoituneelta tutkimustyönsä
juuri aloittaneesta kadetista tuntui tässä tilanteessa.

Ohjaajan syventyminen kadetin tutkimussuun-
nitelmaan ja sitoutuminen hänen työskentelynsä
ohjaamiseen oli monesti persoonakysymys, lin-
jakkuutta ohjaamisen käytännöistä oli turha etsiä
ainelaitosten sisältä tai niiden väliltä. Ohjaaminen
hiipui viimeistään kadetin aloittaessa aselajivai-
heensa ja siirtyessä pois Santahaminasta.

Todettakoon kuitenkin, että myös tuolloin usealla
kadetilla on ollut verrattoman hyvä ja asiantunteva
tutkimustyön ohjaaja, tunteita herättävään tyyliin
luettelemamme epäkohdat eivät yleensä onneksi
esiintyneet samassa ohjaussuhteessa.

Viime vuosien aikana kadettien tekemien opin-
näytetöiden ohjaajaksi nimettävien upseerien
edellytykset tehtävässä menestymiseen ovat kehity-
tyneet tuntuvasti. Maanpuolustuskorkeakoulussa
työskentelevä upseeri on yhä useammin tehnyt itse
pro gradua vastaavan oppinnäytetyön, hän on myös
sisäistänyt tutkivan työotteen periaatteet, eli tutkii
ja kehittää aktiivisesti itseään, työtään sekä edusta-
mansa oppiaineen opetuksen käytäntöjä. Yhä use-
ampi orientoituu oman tutkimuksen tekemiseen,

joka johtaa lopulta väitöskirjaprojektin käynnistä-
miseen. Onko kadettien oppinnäytetöiden ohjaami-
nen kehittynyt suhteessa samalle tasolle? Millaisia
ovat ohjaamisen keskeiset ongelmat ja kehityskoh-
teet nykyään?

Pakollinen paha vai oppimisen osoittava kruunu?

Suhtautuminen oppinnäytetyöhön on pitkälti opit-
tua, sillä hyvin harvalla kadetilla on aikaisempia
kokemuksia akateemisen oppinnäytetyön tekemi-
sestä. Opiskelijan ennakkokäsitykseen vaikuttavat
varmasti niin omat kokemukset varusmiesajalta
kuin kurssiveljien sekä vanhempien kadettien mie-
lipiteet, unohtamatta koulun henkilökunnan vies-
tittämää suhtautumista tutkimuksen tekemiseen.

On varsin tavallista, että oppinnäytetyön merkitys-
tä väheksytään. Se saattaa johtua esimerkiksi siitä,
että ohjaaja ei itse ole aikanaan kokenut oppinnäyt-
teen tekemistä merkitykselliseksi. Oppinnäytetyötä
saatetaan pitää vain erillisenä tuotteena, jolla ei
minkäänlaisia kytköksiä todellisuuteen.

Onnistunut kandidaatintutkielma tai pro gradu
on selkeä osoitus opiskelijan kykenemisestä laaja-
alaiseen ja itsenäiseen työskentelyyn. Väitämme,
että se ennustaa menestymistä myös myöhemmissä
työtehtävissä – erityisesti jopa sotilasuralla. Kysees-
sä on pitkäkestoinen ja systemaattinen oppimis-
prosessi, jonka aikana ihminen kasvaa ja kehittyy
monella tavalla. Tällainen oppimispolku tarjoaa
valmiuksia paitsi ensimmäisiin työtehtäviin, niin
myös eväitä rauhan ja sodan ajan suunnittelu- ja
johtotehtävissä toimimiseen.

Oppinnäytetyö on kehittymismahdollisuus

Oppinnäytetyö tulisikin nähdä kehittymismahdolli-
suutena, ei vain välttämättömänä tutkintoon kuu-
luvana pakkona. Sekä ohjaajan että opiskelijan olisi
hyvä pysähtyä miettimään, kenelle työ itse asiassa
tehdään. Siihen kuuluu myös tutkittavan aiheen
valinta. On tärkeää, että tutkija saa määrittää sel-
laisen aiheen, joka todella kiinnostaa häntä – ihan-
netapauksessa myös ohjaajaa. Luonnollisesti aihe-
piiriin tulee olla sellainen, että se palvelee kyseisen
tieteenalan tarpeita. Haittana ei voida pitää sitä,

että opinnäyte auttaisi jopa ratkaisemaan jonkun käytännön ongelman.

Ohjaajalla on parhaat mahdollisuudet innostaa ja motivoida nuorta tutkijaa. Ohjaajan oma asenne tutkimustyötä kohtaan välittyy suoraan opiskelijalle. Tämä on syytä tiedostaa, vaikka varsinainen vastuu työn tekemisestä on opiskelijalla. Mitkä sitten ovat yleisimpiä syitä siihen, että ohjaaja ei sitoudu tehtäväänsä? Tähän saattavat vaikuttaa ainakin seuraavat asiat:

- *Ohjaaminen ei tunnu henkilökohtaisesti tärkeältä, sillä sehän ei kuulu niin sanottuihin perinteisiin upseerin tehtäviin.*
- *Tutkimustyön ohjaaminen ei tunnu tuottavan mitään suoranaista hyötyä tai muuta lisäarvoa, kuten ei myös lopputuotekaan. Opinnäyte jää monesti elämään omaa elämäänsä eli pölyttymään kirjaston hyllyyn.*
- *Ohjaaja "ei ole ehtinyt" paneutumaan työhön; monesti tällaisessa tapauksessa ohjaajalla ei ole vaadittavaa sisäistä motivaatiota tutkimusprosessin ohjaamiseen.*
- *Ohjaaminen tuntuu vaikealta, koska tarvittava ammattitaito työn tekemiseen puuttuu.*
- *Ohjattavan työn aihe on vieras tai muuten vastenmielinen.*
- *Ohjattavan opiskelijan persoona ei miellytä ohjaajaa.*

Opinnäytetyön tekemiseen sitoutuminen saattaa olla opiskelijalle yllättävän vaikeaa. Kokemuksemme mukaan taudinkuvaan kuuluvat ainakin seuraavat löydökset:

- *Aina löytyy "parempaa" tekemistä, sillä kukaan ei ole tutkijankammiossa valvomassa ja patistelemassa.*
- *Tutkimussuunnitelmassa olevat aikamääreet tuntuvat kaukaisilta.*
- *Seminaariin käytetään juuri sen verran energiaa, että kyetään jokseenkin uskottavasti esiintymään vuorollaan ja "selvitään" siitä kunnialla tai sillä kuuluisalla viiden minuutin punastelulla.*
- *Vaatimuksista (eli yhdessä todetuista puutteista) huolimatta tutkimussuunnitelmaa ei yleensä päivitetä seminaarin jälkeen. Tällöin opponentin ja ohjaajien mahdolliset kehittämisajatukset ovat kaikuneet pahimmillaan kuuroille korville.*
- *Opiskelija palauttaa ohjaajalle tekstiä, mutta ohjaajan marginaaliin merkitsemät kommentit eivät kuitenkaan "automaattisesti siirry" sähköiseen tiedostoon, vaan erittäin todennäköisesti samoja puutteita hämmästellään seuraavassa (ja taas seuraavassa) seminaarissa.*

Tehokkaan ohjaamisen ongelmaksi saattaa muodostua opiskelijan sijainnin kuukausittainen, jopa viikoittainen muuttuminen. Fyysinen välimatka on työntekoa hidastava illuusio, jota ainakaan opiskelija ei mielellään riko. Nykyään on olemassa runsaasti tehokkaita, mutta edullisia välineitä välimatkan kiinni kuromiseksi. Tällaisia ovat erilaiset tieto- ja viestintäteknologian laitteet ja sovellukset, joiden avulla sekä tehokas ohjaaminen että jopa yhteinen tiedonrakentaminen ovat mahdollisia. Sosiaalisen median sovellusten myötä on itse asiassa mahdollista, että ihminen on läsnä kahdessa tai useammassa paikassa yhtä aikaa.

Kohti laadukkaampaa ohjaajuutta

Yhtenä suurimmista opinnäytetyön tekemistä ja ohjaamista häiritsevistä tekijöistä pidetään opiskelijan ja ohjaajan välisen vuorovaikutussuhteen ongelmia. Parhaimmillaan ohjaajan ja ohjattavan ajatustenvaihto on kiireettömässä, kasvokkain ta-

pahtuvassa kahdenkeskisessä keskustelutilanteessa. Jos osapuolten välille ei heti alusta asti synny luontevaa, avointa ja luottamusta herättävää keskusteluyhteyttä, on yhteistyöllä jatkossa vain vähän onnistumisen edellytyksiä. Vastuu vuorovaikutussuhteen käynnistämisestä on aluksi ohjaajalla ja ylläpidosta jatkossa molemmilla.

Hyväksi ohjaajaksi harvoin synnyttään. Ohjaajaksi kasvaminen tapahtuu harjoituksen, koulutuksen ja oman ohjaustoiminnan analysoinnin kautta. Ohjaustaitoja tulee tietoisesti kehittää, aivan kuten mitä tahansa asiantuntijuutta. Erityisen tärkeää on analysoida omaa kirjoittamisprosessiaan ja kehittymistään kirjoittajana. Ohjaajan on tärkeää pohtia, minkälaista ohjausfilosofiaa hän noudattaa. Ohjausprosessi merkitsee jatkuvaa rajanvetoa ohjaajan ja opiskelijan vastuun välillä. Ohjaaja joutuu pohtimaan, mikä on hänen vastuunsa ja tehtävänsä ja mikä osuus taas on opiskelijan vastuulla. Ohjaajan ammattitaitoa on erityisesti se, että hän osaa evästää opiskelijansa itsenäiseen työskentelyyn. (Lindblom-Ylänne & Wager 2002, 324–325)

Yliopisto-opiskelija on yksiselitteisesti vastuussa omasta oppimisestaan. Pelkästään yliopistoon tai korkeakouluun hakeutuminen on merkki halusta sitoutua opetus suunnitelman ja opettajien asettamiin tavoitteisiin. Näkemyksemme mukaan opinto-oppaassa kuvatut tavoitteet eivät kuitenkaan yksin riitä. Opiskelijan on muodostettava henkilökohtaiset oppimistavoitteensa myös opinnäytteen tekemiselle. Tämä ”tutkijan päätös” pitäisi vielä osata jakaa välitavoitteisiin siten, että tavoite olisi todella saavutettavissa. Opiskelijan ja ohjaajan sitoutumista voi konkretisoida esimerkiksi yhteisesti laadittavilla ohjaussopimuksella, mutta se ei luonnollisestikaan ole oikotie onneen (vrt. ”Tätä käskyä on ehdottomasti noudatettava”). Sotilaspedagogiikan opinnäyteohjauksessa tällaista ohjaussopimusta on käytetty ja kokemukset siitä ovat rohkaisevia: valtaosa kadeteista on kokenut sopimuksen tarpeelliseksi.

Hyvän ohjaajan tuntomerkkejä

Minkälaisia vaatimuksia hyvälle opettajalle voidaan asettaa? Opettajalla on keinot, resurssit ja menetelmät tarkoituksenmukaisten oppimisympäristöjen aikaansaamiseksi. Tärkeintä on se, että ohjaaja sitoutuu ohjausprosessiin. Opinnäytteen laatimisesta

ja ohjaamisesta selviää kyllä tavallisella maalais- tai kaupunkilaisjärjellä. Siinä, kuten monessa muussakin oppimiseen liittyvässä asiassa, innostunut asenne on tärkein vaatimus.

Kokemuksiemme mukaan hyvä opinnäytteen ohjaaja pyrkii huomioimaan ainakin seuraavia asioita: Ensinnäkin ohjaajan tulee pyrkiä mahdollisimman nopeaan palautteeseen. Opiskelijan kannalta etenkin tutkimustyön ensimetreillä palautteen painopisteen tulee olla työprosessin ohjauksessa. Ohjaajan tulee olla alun kapulakielen ja määritelmäreferaattien yläpuolella siten, että hänen tehtävänsä on miettiä, voiko opiskelijan tutkimussuunnitelma toimia opinnäytteenä. Tällainen taito luonnollisesti kehittyy vain kokemuksen kautta: ampumaan oppii ampumalla, ohjaamaan oppii...

Hyvän ohjaajan tulee pystyä tarjoamaan ohjattavalleen vaihtoehtoisia malleja, ei valmiita ratkaisuja. Tärkeää on, että ohjaaja korostaa koko prosessin ajan opiskelijan oman ajattelun merkitystä – opinnäytteen tärkein lähde löytyy opiskelijan vasemman korvan oikealta puolelta. Ajattelun merkityksen korostamisen pitäisi nähdäksemme olla eräs professionne ominaispiirteistä. Esimerkiksi operaatiotaidon ja taktiikan opetuksen tavoitteena voidaan pitää erityisesti komentajan kykyä ajatella ja analysoida tietoa sekä tehdä sen perusteella päätöksiä.

Ohjaajan vastuu opinnäytteen ohjaamisessa painottuu erityisesti alkuvaiheeseen. Alkuvaiheessa opiskelijan pitäisi pystyä valitsemaan järkevä, kiinnostava aihe sekä määrittelemään ja rajaamaan se siten, että tutkimustyön tekeminen on mahdollista. Tutkittavaa aihetta tulee tarkastella sen tarpeellisuuden, ajankohtaisuuden ja tutkittavuuden kannalta. Opiskelijoilla ei monestikaan ole kokemusta siitä, minkälainen aihepiiriin rajaaminen on järkevää. Kokemuksiemme mukaan opiskelijoiden esittämät tutkittavat ilmiöt ovat ampumakoulutustermeillä ilmaistuna yleensä ”lehmännahan” kokoisia, kun pinta-alan pitäisi olla lähempänä kahden euron kolikkoa. Aiheen rajaamisen muistisääntönä voisi toimia lausahdus ”kokonaisvaltaisuus on aina puute”.

Aihevalintaan liittyvän rajaamisen jälkeen ohjattavan tulisi pystyä muodostamaan tutkimusaiheesta kaksi tai kolme selkeää kysymystä. Mikäli ohjaaja maltaa käyttää tähän työvaiheeseen hieman

tavanomaista enemmän voimia ja kärsivällisyyttä, on loppumatka todennäköisesti hieman kevyempi kulkea.

Kohti ohjauksen käytäntöjemme kehittämistä

Aikaisemmin ohjaajan ja ohjattavan välistä rakentavaa keskusteluyhteyttä oli mahdollista ylläpitää vain tapaamisissa, puhelimitse – ja parhaimmillaan jopa sähköpostitse. Maanpuolustuskorkeakoulussa opintonsa aloittavat nuoret miehet ja naiset ovat kuitenkin lapsuudestaan alkaen tottuneet käyttämään monipuolisesti Internetiä ja erilaisia sosiaalisen median sovelluksia tiedonhaun apuvälineenä sekä sosiaalisen kanssakäymisen luonnollisena väylänä.

Tieto- ja viestintätekniikan kehittyessä myös ohjaamiseen on tarjoutunut lukuisia uusia mahdollisuuksia, joiden hyödyntämisestä on tutkittu viime vuosina ahkerasti yliopistomaailmassa. Tälle tielle olisi syytä suunnata myös Maanpuolustuskorkeakoulussa. Esimerkkinä: jokaiselle opiskelijalle jaetaan nykyisin tietokone – vaatimattomalla lisävarustuksella sen voisi varustaa kameralla ja kas, videoneuvotteluna toteutettu ohjaustapahtuma on saanut kasvat.

Tällä hetkellä kehityksestä ollaan jo muutamia askelia jäljessä. Jotta erilaisten oppimisjärjestelmien ja -sovellusten käytettävyyden tutkiminen ja käytännön sovellusten pääsisi ajoissa käyntiin, tulisi koulumme opettajia osallistaa hyvin aikaisessa vaiheessa sekä suunnitteilla että jo käynnissä oleviin projekteihin. Jotkut varmasti miettivät, mitä hyötyä esimerkiksi live-chatista tai blogityökalusta on

sotakoulussa opettavalle saati siellä opiskelevalle? Emme saa koskaan tietää, ellemmet tutki ja kokeile. Ennen käytännön kokemusta ei ole perusteita ryhtyä tuomitsemaan – lähdeviitteet puuttuvat. Muutosvastarinta on helppo naamioida tieturvaseikkoihin tai rahanpuutteeseen vetoaviin argumentteihin.

Myös tutkimusryhmä- ja seminaaritoimintaa pitäisi mielestämme kehittää. Aloittava maisterikurssi tarjoaa näihin hyvät edellytykset, sillä pro gradu-tutkielma toimii opintojen punaisena lankana ja viitekehysenä. Ideana on, että opinnot on integroitu oppinnyttöjen tekemistä edistävällä tavalla.

Sotilaspedagogiikassa on maisterikursseilaisista muodostettu tutkimusryhmiä tieteenalan tutkimussuunnitelman ja opiskelijoiden esittämien aihepiirien mukaan. Samaa aihepiiriä käsittelevä tutkimusryhmä löytää tutkimuksen kohteina oleviin ilmiöihin todennäköisesti useampia näkökulmia kuin mitä yksin olisi mahdollista. Tutkimusryhmän tiivis sosiaalinen vuorovaikutus ja tiedonjakaminen saman kiinnostuksen kohteen ympärillä mahdollistaa tiedonluomisen myös varsinaisten seminaari-istuntojen välillä. Parhaimmillaan tällainen tutkimusryhmätoiminta alkaa jo kandidaattivaiheen opinnoissa ja jatkuu aina jatko-opintoihin saakka. Tutkimusryhmätoiminta tuottaa myös sellaista laajempaa tietämystä, joka hyödyntää koko tieteenalaa.

KIRJALLISUUTTA:

Lindblom-Yläne, S. ja Nevgi, A. (toim.) 2003. Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja. Helsinki: WSOY.

Hakala, J. 2000. Opinnytte ja sen ohjaaminen. Johdatus tutkimusprosessin hallintaan. Tampere: Gaudeamus.

Kapteeni Janne Jortama
Kapteeni Juha Tuominen

Kirjoittajat palvelevat
Maanpuolustuskorkeakoulun
Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitoksessa

Kokemuksia PD-opiskelusta

Kuusi vuotta vuoristorataa

PD-opiskelun tunnesaldo

Haluatko kokea huikaisevia ahaa-elämyksiä? Kestätkö lyödä päätäsi turhautumisen seinään? Nautitko opiskelusta illan ja yön tunteina? Suostutko roikkumaan löyhään hirteen? Jos mainos kolahti, lue juttu loppuun.

Voit sen myötä saada kimmokkeen hakeutua Maanpuolustuskorkeakouluun PD-opiskelijaksi. Itse en vuoden 2003 keväällä arvannut, millaiseen tunneryöpytykseen lähdin mukaan. Extreme-kokemuksena se oli silti niin väkevä, että päädyin pohtimaan julkisesti eräitä opintoihin liittyviä havaintojani.

PD-opinnot ovat nimensä mukaisesti ammatillisesti kehittäviä (professional development). Mukaan aikovan on viisasta laatia realistinen henkilökohtainen oppimissuunnitelma (HOPS) opintojensa rungoksi. Ja jotta jaksaisi rämpiä eteenpäin myös heikkoina hetkinään, on suotavaa pitää säännöllisesti oppimispäiväkirjaa. Minulle merkintöjä kertyi noin yksi 40-sivuinen A5-kokoinen vihko vuotta kohden.

Opiskelu työn ohessa ei ole helppoa, vaikka pyrki vain 60 opintopisteen minimiin. Sen voi päätellä vaikkapa siitä, että yhtä PD-urakan valmiiksi saanutta kohden on kaksi, jotka jättävät sen syystä tai toisesta kesken. Loppuun sinnitelleiden keskuudessa on lisäksi yleisintä se, että opinnoille täytyy anoa jatkoaikaa. Minullekin kävi juuri niin – viiden vuoden peruspaketti ei siis riittänyt. Kolme vuotta sujui hurmiossa kuin Cooperin testin ensikierroksilla. Sitten alkoi kone yskiä. Lopputyön viimeistelyn ja kehitysraportin laatimisvaiheessa tunteukset vastasivat jo niitä kuntotestin hetkiä, jolloin vain raahustetaan eteenpäin veren maku suussa ja odotellaan liikuntakasvatusupseerin vapauttavaa päätösvihellystä.

Voin hyvillä mielin allekirjoittaa väittämän, että PD-opinnot kehittävät ammatillisesti. Kenties huikaisevin ahaa-elämys on ollut se, että löysin nimen omalle roollilleni sotilaiden pappina. Kirkollisen työn yleismies Jantunen katosi hääraamasta sikin ja sokin milloin julistuksen, opetuksen tai sielunhoidon saralla. Tilalle syntyi sotilassielenhoitaja, syyllisyyden ja häpeän erityisosaja. Tässä muutoksessa minulla oli mentorina teologian tohtori Seppo Kangas, joka kenttärovastin tehtävästään eläköidyttyään kutsuttiin sotilassielenhoidon dosentiksi Maanpuolustuskorkeakouluun.

JAANA VIENOLA, LAPITR

"Sotilassielenhoitaja tarjoaa tukea elämään ja kasvuun saapumispäivästä kotiutumishetkeen saakka."

Seppo Kangas oli mukana oppijan urallani erikoistumisopinnoista alkaen lopputyön arviointiin saakka. Aidon mentorin tavoin hän kuitenkin seisoi tukevasti rannalla, kun minä sukeltelin syvissä, jopa pimeissä vesissä. Ja yhtä aidosti hän muistutti polskuttelija-minälleni, kuinka viisasta voisikaan olla tasata hengitys ennen seuraavaa sukellusta. Ja kun silti vedin vettä henkeen, ohjaajani totesi tynesti filosofi Timo Airaksisen pohdintaa lainaten, että sellainen kuuluu oikeastaan asiaan.

Koulutusportaali turhautti

Kenties turhauttavinta oli tuttavuus KOPO:n, siis koulutusportaalin kanssa. Etätehtävien ja yksinkertaisten luentodokumenttien välittämiseen se on onnen omiaan. Mutta monimuoto-opetukseen (MOMU) liittyvän vuorovaikutteisuuden työkaluna se oli vain haave. Kun opintojen jo päätyttyä tarkastelin PD-opiskelijoiden omaa keskustelupalstaa, havaitsin, että runsaasta viideskymmenestä potentiaalisesta osallistujasta vajaa viidesosa oli vaivautunut kirjoittamaan sinne edes kerran. Ja mielenkiintoisinkin aihe oli kerännyt vain 25 lukijaa. Vilkkainta keskustelu näytti olleen vuonna 2007, jolloin tehdyt kuusi keskustelunavausta kirvoittivat keskimäärin miltei kolme kommenttia kukin ja kiinnostivat jotkut viittä, jotkut yhtätoista lukijaa!

JAANA VIENOLA, LAPITR

"Tutkimuksen mukaan kenttämessuun kokoontuminen koskettaa mukana olijoita. Lohtajan harjoitusalueen leirikirkossa palvelemissa kenttärovasti Sauli Keskinen (vas) ja sotilaspastori Jouni Parviainen."

Toinen vakava turhautumisen tunne liittyi siihen, että oppimissuunnitelman toteuttamisen tiellä olivat milloin rahahanojen vartijan, milloin lausuntoja antavan johtoportaan, milloin asiakirjoja esittelevän virkamiehen kiireet tai kapulat. Aina silti löytyi joku, jolla oli riittävästi silmää suostua luoviin ratkaisuihin ja luotsata oppijan laiva karikon ohi.

Työaikaopiskelua vain kolmannes

Oppimissuunnitelmassani olin arvioinut, että käytän opintoihini hieman yli puolet työaika. Kun maaliskuussa 2009 valmistuin, laskin toteutuneen ajankäytön kertyneiden opintoviikkojen mukaan. Tuolloin saatoin todeta, että opinnoista ajoittui työajalle vain runsas kolmasosa. Myin siis ammatilliseen kehittymiseeni vapaa-illoja ja alkuyön tunteja sekä viikonloppuja ja lomiani paljon aikomaani enemmän. Tunsin hetkittäin jopa ripustautuneeni löyhään hirteen. Tunne perustui siihen, että työnantajan voi väittää saaneen työntekijänsä sitoutetuksi palvelukseen kahdeksaksi vuodeksi 15 viikon panoksella. Pääosa on toki porkkanavuosia eli se aika, jolloin opintoja kertyy. Vasta valmistuminen rajoittaa todellisesti työpaikan vaihtamista, sillä palvelussitoutumus vahingonkorvauskeppeineen astuu voimaan sen jälkeen. Hirsituntemuksia ei suinkaan helpota tietoisuus siitä, että toimimalla eettinen onnenonkijan tavoin – jättämällä tutkintotodistuksen ottamatta – olisin välttänyt palvelussitoutumujan käynnistymisen.

Vaaka kallistuu plussan puolelle

Mutta kun panen oikeaan vaakakuppiin ilon kasvaneesta ihmissuhdeverkostosta ja uuden osaamisen myötä tulleeseen ulkoiseen arvostukseen sekä vasempaan kuppiin oppijan matkallani koetut erilaiset pettymykset ja tyrmäysiskut, viisari kallistuu väijäämättä positiiviseen suuntaan. Kintaita en heittänyt tiskiinkin kesken matkan, sillä oppimispäiväkirjaan merkityt tuntemusten laaksot ja kummut onneksi autoivat tekemään realistisia välitarkasteluja. Ja joustava, siis ei jääräpäinen, sitoutuminen alkuperäiseen opintosuunnitelmaan antoi ryhtiä opinto-oikeuksien metsästämisessä tarvittuun hermoja vaatineeseen paperisotaan sekä oman ajankäytön yleiseen säätämiseen.

Minun kokemukseni PD-opinnoista ei liene helppoin jos ei kamalinkaan. Vaikka todistus suoritetuista jatko-opinnoista ei olekaan tae uralla etenemisestä, suosittelenn silti ammatillisesti kehittäviä opintoja jokaiselle, joka täyttää työnantajan asettamat ehdot. Samalla toivotan menestystä kaikille muillekin oppijoille.

Sotilaspastori Jouni Parviainen
Lapin Ilmatorjuntarykmentti

Minä ja PD-opinnot

”Virheistä oppiminen voi aiheuttaa haittaa organisaatiolle.

Huomasin että on olemassa PD-mahdollisuus.”

Ajatus PD-opinnoista lähti omasta tarpeestani kehittää itseäni uudessa tehtävässä. Olin juuri päässyt joukko-osaston turvallisuuspäälliköksi ja koin etten hallinnut kaikkea sitä mitä pitää tietää ja osata kyseisessä tehtävässä. En ollut tehtävän vaatiman alan asiantuntija. Halusin oppia tehtävän muuten kuin ”kantapään kautta”.

Virheistä oppiminen voi myös aiheuttaa haittaa organisaatiolle. Itselle se ei ole myöskään kovin motivoiva tapa oppia uutta. Huomasin, että on olemassa PD-opintomahdollisuus ja opinnoissa myös turvallisuuslinja. Opintojen kautta olisi mahdollisuus saavuttaa tehtävän vaatima asiantuntijuus. Hain oppijaksi ja onnekseni pääsin opinto-ohjelmaan.

Opiskelutahti oli välillä hyvin tiivis. Jouduin sovittelemaan työni, opiskeluni ja perhe-elämäni. Kaikkihan oli hoidettava, jotta elämä pysyisi tasapainossa. Vain näin pystyi keskittymään opiskeluun täysipainoisesti. Välillä piti muistutella itselle kiinnostavan aiheen keskellä, että on muutakin elämää kuin käsiteltävä aihe. Kyllä totta puhuakseni myös perheeni piti jalkojani maassa - onneksi. Tosin kaikilta - esimieheltäni, itseltäni ja vaimoltani - vaadittiin useinkin venymistä ja joustavuutta jotta tavoitteeni saavutettaisiin.

Opiskelutapa PD-opinnoissa sopi hyvin minulle. Välillä oli lähipäiviä jolloin oli irti kaikesta muusta paitsi käsiteltävästä aiheesta. Silloin sai keskittyä

itse oppimiseen päivällä luennoilla ja illalla toisten oppijoiden kanssa keskustellen. Etätehtävät tehtiin kotona kun siihen löysi sopivan hetken. Tämä rytmittely toi opiskeluun hyvää vaihtelua, pystyi ”tasapainoilemaan” hyvin perheen, työn ja opintojen kassa. Itsekuria opinnot myös kehittivät, koska itse täytyi pitää huoli siitä, ettei jättänyt etätehtävien tekemistä viimeiseen iltaan. Aiheet olivat usein sellaisia, että niitä joutui pohtimaan hyvinkin syvällisesti, joten viimeisen illan rypistyksket eivät olisi onnistuneet.

Samalla kun tein opintosuorituksiani, mietin jo lopputyötäni, jonka aiheeksi valikoitui otsikko ”Riskikartoitus - johdon vai työntekijän työväline?”. Hahmottelin sitä mielessäni, hankin materiaalia ja tutustuin kirjallisuuteen. Keskustelin myös aiheesta hyvin paljon eri ihmisten kanssa. Turvallisuuspäällikön työssäni käytin yhtenä työvälineenä riskikartoitusta, joten myös sitä kautta sain arvokasta kokemusta aiheesta. Kaikki nämä kokemukset, ajattelutuokiot ja lukuhetket helpottivat kun aloitin lopputyöni kirjoittamisen.

Itsekritiikki jalosti lopputyötä

Lopputyö oli iso rypistys. Sen kirjoittaminen kesti kaiken kaikkiaan reilun vuoden. Totta puhuakseni en koko vuotta kirjoittanut. Välillä oli taukoja, jolloin en katsonutkaan tekstiäni. Kun sitten luin tällaisen tauon jälkeen aikaansaannostani, tuli usein mieleen että ”kukahen tällaista on kehdannut kirjoittaa?”. Tulipahan sitten muokattua kirjoitusasua sopivampaan suuntaan - ainakin sillä hetkellä tuntui niin. Tämä kirjoittamisvaihe syvensi tietoa

valitsemastani aiheesta hyvin merkittävästi. Kun tekstini valmistui, minulla oli sellainen tunne että olin oppinut hyvin paljon. Olin saanut valitsemastani aiheesta syvällistä tietoa sekä olin oppinut kasvattamaan ajatusmaailmaani laajemmaksi ja avarammaksi. Olin oppinut kysymään ja oppinut myös hakemaan vastauksia.

Mitä sain opinnoista? - Tulin ammattilaiseksi.

Mitä sain PD-oppinnoista? Sain varmasti hyvää ja laadukasta opetusta. Tämä on iso etu omassa kasvamisessani, koska kun oppimisvaiheessa tietää saavansa oikeaa tietoa niin silloin voi keskittyä itseensä sekä oppimiseen. Opin myös ammatillisesti erittäin paljon, mikä oli pääsyy miksi lähdin PD-oppintoihin. Itselleni sain hyvän olon tunteen, kun sain pitkän prosessin valmiiksi: tulin ammattilaiseksi. Näin ainakin itse tunnen ja koen. Ainakin pystyn keskustelemaan lopputyöni aiheesta kenen kanssa tahansa. Tämä tuo paljon varmuutta myös muuhun työhöni.

Mitä Puolustusvoimat sai opiskelustani? Tein paljon etätehtäviä, joilla pystyin viemään työtäni eteenpäin ja jopa joissain asioissa kehittämään toimialaani. Tämä on iso asia, koska tällöin kehitystyö on johdettua ja valvottua. Tehdäänhän etätehtävät opetuksen perusteella ja ratkaisut perustellaan kaikkien oppijoiden edessä. Syntyneessä avoimessa keskustelussa saa hyviä kommentteja tehdyistä ratkaisuista. Tilaisuuksissa saa myös tietoa muiden tekemistä ratkaisuista. Näitä yhdistelemällä ja soveltamalla omaan tehtäväänsä ja työympäristöönsä saa hyviä ja toimivia toimintamalleja. Nyt valmis-

tumisen jälkeen työnantajan pitäisi käyttää meidän PD -opiskelijoiden tieto-taitoa ja näin lunastaa meihin suunnattu panostus.

Minulta on kysytty mitä sain itse henkilökohtaisesti kun nyt olen opintoni suorittanut. Olen saanut itselle onnistumisen elämyksen. Tämä on suuri asia, saatua tietoakin tärkeämpi.

Yliluutnantti Tapio Hietakangas

*PD-oppintojen alkaessa turvallisuuspäällikkö,
Pioneerirykmentti
Nykyinen tehtävä järjestelyupseeri,
Lapin Lennosto*

Kartantuotannosta geotiedusteluun

Kokonaisuus voi muodostua opinnoista ja projekteista.

Olen 48-vuotias maanmittausalan diplomi-insinööri ja perustellusti voin sanoa sitoutuneeni elinikäiseen oppimiseen.

Työurani ennen puolustusvoimia on kuljettanut minut Teknillisen korkeakoulun assistentin ja tutkijan tehtävästä, tuotantopäälliköksi yksityiselle konsulttitoimistolle edelleen ammattikorkeakoulun yliopettajaksi. Puolustusvoimien aktiivipalvelukseen tulin ensimmäisen kerran elokuussa 1999 viideksi kuukaudeksi ja pysyvästi elokuussa 2001. PD - opintoni aloitin keväällä 2003 ja varsinaiset opintojaksot on suoritettu vuosina 2003 - 2007. Lopputyön tekeminen toteutui 2007 - 2008 ja työn aiheena oli geotiedustelu.

Opintojeni kokonaisuus muodostui sekä MPKK:lle suoritetuista taktiikan opinnoista että Topografin kunnassa ja Puolustusvoimien tiedustelukeskuksesta toteutetuista erilaisista projekteista. Opintosuunnitelmani painotukset tein yhdessä esimieheni kanssa. Tavoitteena oli kehittää johtamisen ja taktiikan osaamista siten, että opinnot antaisivat minulle parhaat eväät työtehtäviini. Tuolloin olin Topografin kunnan valmiuosaston päällikkönä ja osaston vastuualueeseen kuuluivat operatiiviset kartta- ja paikkatietopalvelut.

Myöhemmässä vaiheessa Puolustusvoimien tiedustelukeskukseen perustamisen yhteydessä tehtäväni ja vastuualueeni muuttuivat saaden selkeän tiedustelupainotuksen. Opintojen kannalta se vaikutti

lähinnä lopputyön suuntaamiseen. Työn tulosten hyödyntämisen kannalta muutoksella oli ratkaiseva merkitys.

Paikka ja olosuhdetietoalaan liittyviä projekteja, joita opintojeni aikana on puolustusvoimissa toteutettu, ovat olleet mm. kansainvälisen koordinaatiston käyttöönotto puolustusvoimissa (2002 - 2009), paikkatietojen jakelupalvelun kehittäminen (PAVANET 2003 - 2008) sekä paikkatietotoimistokonsepti, jota toteutettiin useammassa vaiheessa vuosina 2002 - 2004.

Vuonna 2006 aloitettiin Pohjoismaisen taisteluosaston paikkatietotuen suorituskyvyn kehittämisen yhteistyössä Ruotsin kanssa. Ruotsin vastuulla oli paikkatietotuen kokonaisuus ja sen johtaminen sekä yhden paikkatietoryhmän tuottaminen. Suomen vastuulla oli tuottaa toinen paikkatietoryhmä, Topografiryhmä siten, että koulutusjakso toteutettiin vuoden 2007 aikana. Yhdessä muodostettu Geospatial Support Group oli valmiusjaksolla keväällä 2008.

Tämän kehittämistyön yhteydessä aloitettiin samanaikaisesti toimintaympäristön analyysin kehittäminen taktiseen käyttöön. Työ perustui käytettävissä oleviin Euroopan Unionin ja NATO:n ohjeistukseen sekä Yhdysvaltain armeijan manuaaleihin. Työ kulki käsi kädessä PD - opintojeni lopputyön kirjoittamisen kanssa. Tshadin operaation ennakkovalmistelut syksyllä 2007 antoivat mahdollisuuden työstää toimintaympäristön analyysiä kriisinhallinnan tarpeisiin ja Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitoksen johtama TH3/EUK

keväällä 2008 vastaavasti kansallisiin tarpeisiin ja operatiiviseen suunnitteluprosessiin liittyen. Pioneerikoulu on jatkanut toimintaympäristöanalyysin kehittämistä tuottamalla siihen liittyvän käsikirjan.

Työyhteisöltä vahva tuki

Erityisen keskeisenä opintojen ja kehittämistyön onnistumiselle on ollut ammattitaitoisen henkilöstön kanssa tehty yhteistyö ja ajatusten vaihto. Topografikunnassa tähän työhön on lähes täysipainoisesti osallistunut kehittämis- ja hankintasektori, joka on vastannut paikkatietotoimiston ja toimintaympäristön analyysien kehittamisestä.

Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskuksen kehitysosasto on ollut keskeisenä toimijana mukana paikkatietojen verkkojakelua kehitettäessä. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitoksen rooli ei ole rajoittunut pelkästään opetukseen vaan meillä on ollut tilaisuus tukea taktiikan opetusta sekä opintoihini liittyen että Topografiryhmän harjoittamiseen liittyen.

Geotiedustelukonseptin kehittäminen jatkuu nyt virkatyönä ja sitä viedään läpi koko puolustusvoimien. Yhä useampi henkilö on mukana kehittämisessä, joka palvelee meitä kaikkia. Ehkä puolustusvoimien sloganilla ”Teemme työtä, jolla on tarkoitus” on sittenkin merkitys, näin ainakin perustellusti uskon.

Insmaj Matti Rantanen
Puolustusvoimien tiedustelukeskus

TOUR DE HELSINKI- satuloiden sankarit

”Ryhdyin suunnittelemaan tarakalle plaseerattavan eväskorin sisältöä.”

Brittinäyttelijä Robbie Coltrane (mm. Fitz ratkaisee) esitteli tv:ssä kotimaataan ja toista sen tunnetuimmista oppinahjoista. Hengen sivistyksen ohella tuo yliopisto on tunnettu soutujoukkueestaan. Robbie Coltrane kuitenkin viis veisasi soutamisesta. Hän osallistui Cambridgen yliopiston kirppupelikerhon peli-iltaan.

Maanpuolustuskorkeakoulussa juostaan maratoneja. Rehtori Vesa Tynkkysen luotsaamana ydinryhmä ja vaihtelevat ulkojäsenet käyvät vuosittain kellotamassa suorituskykynsä Tukholman maratonilla.

Palvelupäällikkö Kari Sainio teki alkukesästä heräteostoksen - polkupyörän - ja ryhtyi kokoamaan ryhmää Tour de Helsinki -pyöräilytapahtumaan. Puheessa vilahteli mm. ilmaisu ”vaihtoehto maratonille”, sillä eiväthän kaikki ole huippuunsa treenattuja kestävyysurheilijoita ja/tai tykkää juosta... ”Ostin” idean hidastempoisesta TYHY-liikuntapäivästä ja ryhdyin suunnittelemaan tarakalle plaseerattavan eväskorin sisältöä.

Joitakin viikkoja ennen ”liikuntapäivää” aloin tarkemmin tutustua Tour de Helsinki -konseptiin. 140 kilometriä – en huolestunut. Varusteeni alkoivat

kuitenkin mietityttää, kun edellisvuoden kuvissa näkyi kapearenkaisten, sorateille kelpaamattomien kilpapyörien ja virtaviivaisten pyöräilyasujen armada. Kun silmiini osui matkaa koskeva aikarajoitus, alkoi uskoni lopulta todenteolla horjua.

Reitti piti suorittaa seitsemässä tunnissa, siis 20 kilometrin keskituntinopeudella. Piknikkori taisi tässä kohden pudota tarakalta. Työmatka- ja viikonloppupyöräilijä hoksasi olevansa todellisen haasteen, suorastaan ongelman – pyöräilymaratonin – edessä.

Maanpuolustuskorkeakoulun joukkueet 1 ja 2 starttasivat noin 1 200 muun osallistujan kanssa pyöräilystadionilta Käpylästä sunnuntaina 6.9. klo 11.00 taivaltaakseen 140 kilometrin matkan pyöräilystadionille Käpylään. Olin valmistautunut syömällä pastaa ja näkemällä viikon ajan unia pyöräilystä.

Maanpuolustuskorkeakoulun edustusjoukkueesta MPKK2:sta (joukkueiden numerointi ei noudata tavanomaista logiikkaa!) minulla ei ole näköhavaintoa koko tapahtuman ajalta, sillä Tour de Helsingissä moni kilpailee tosissaan.

Maanpuolustuskorkeakoulun TYHY-joukkue MPKK1 lähti pyöräilystadionilta seuraamaan jänistä, jonka matkavauhti olisi keskimäärin 22 km/h. Heti Espoon mäissä reisistä kuitenkin puristettiin mehut ja koettiin ketjuhaveri, ja tuo jänis ryhmiin pötki pakoon. Matkaa oli taitettu 30 kilometriä ja olin menettänyt uskon mahdollisuuksiini päästä maaliin.

Usko palasi kiitos joukkuekavereiden (Johanna Lautala, Janne Aalto ja Hannu Ahtinen) ja Uudenmaan alaviksi muuttuneiden teiden. Saavutimme jäniksemme ja hurmoksessa olin valmis ajamaan takaa vieläkin nopeampaa esiajajaa. Useamman kymmentä kilometriä jaksoinkin ylläpitää tuota vauhtia... Kunnes vajaan sadan kilometrin kohdalla kuntohuippu oli saavutettu ja menetetty. Maitohapot ja vastatuuli vallitsivat.

Pelastajaksi saapui jänis, keskituntinopeus 22 kilometriä. Ryhmän imussa ajotuntuma palasi ja jaksoin viimeiset 40 kilometriä velodromille. Ehdin siinä sivussa jopa miettiä muuttolintuja, jotka luonnostaan hoksaavat kollektiivisen matkanteon ekonomisuuden.

Lopuksi terveisiä palvelupäällikkö Sainiolle: Tour de Helsinki ei ole merkittävästi mielekkäämpi vaihtoehto maratonille! Sen verran yllytyshullu kuitenkin olen, että varmasti jatkossakin asetan kirjoitus-pöydän ääressä patoutuneen energian koetukselle. Sitä ennen aion kuitenkin treenata silmän ja käden koordinaatiota. Maanpuolustuskorkeakoulun kirppupelikerhon perustajajäseniksi halajavat ilmoittautukoon!

Kuvassa Hannu Ahtinen, Johanna Lautala, Janne Aalto ja Paula Helin

TOUR DE HELSINKI FAKTA

JARNO RIIPINEN

- Vuotuinen pyöräilytapahtuma pääkaupunkiseudun ympäri
- Pituus 140 kilometriä. Matkalla liikenteen ohjaus ja huoltopisteitä
- Ensimmäinen Tour de Helsinki ajettiin vuonna 2005. Tuolloin epäviralliseen tapahtumaan osallistui kymmenkunta polkijaa.
- Vuonna 2009
- Nopein, Kimmo Kananen ja Jussi Veikkanen, 3:34:12
- Nopein nainen, Anne Palm, 3:45:02
- Nopein MPKK:lainen, kapteeni Lasse Torpo 3:44:13 (kokonaiskilpailun sija 12)

Ohto Mannisen sotilaspassikuva

Sotahistoriasta ei jäädä eläkkeelle

Sotahistoriaa kirjoitetaan uudestaan aina 20–25 vuoden kuluttua, sanoo keväällä eläkkeelle jäänyt professori Ohto Manninen. Uusi suuntaus on nyt kaivaa esiin asioita, jotka sota-aikana päätettiin unohtaa.

Ohto Manninen on maan eturivin historiantutkijoita, eläkkeellä tai ei. Hän on niitä historioitsijoita, joiden kanssa muut tutkijat voivat olla eri mieltä, mutta eivät koskaan epäile hänen tutkijantyönsä luotettavuutta.

Manninen ei rähjää julkisuudessa.

Kun hän väittelee muiden historiantutkijoiden kanssa, hän tekee sen hillitysti. Maanpuolustuskorkeakoulun sotahistorian professorin ongelmana on, että opiskelijoiden käytössä oleva tieto on osaksi salaista. Sitä ei voi käyttää julkisessa argumentoinnissa.

– Koin aika rankaksi tehdä aikanaan väitöskirjaa vuoden 1918 sodasta. Minulle työ oli ikään kuin sen ajan ruumiinavaus. Nykyinen sosiologinen historiantutkimus on kovin toisenlaista.

Sotahistoria laajasti tulkittuna - ja maailmanlaajuisesti - määriteltiin Mannisen tehtäväkuvaksi, kun hänet 1998 kutsuttiin Maanpuolustuskorkeakoululle. Sotataidon historia ja Suomen toisen maailmansodan historia olivat keskeisiä tutkimus- ja opetusaiheita.

Ohto Manninen teroitti opetuksessaan arkistolähteiden kriittistä tarkastelua. Kadetit ovat kiinnostuneita sotahistoriasta. Kiinnostus historiaan on yleisempääkin. 70-luvun sukupolvi laiminlöi sotahistorian tutkimuksen, Manninen muistuttaa.

Mannisella on edelleen työhuone sotahistorian laitoksella. Työsuunnitelmissa on kirjoja: Elias Erkon elämäkerta, partisaanitutkimus, ilmasotatutkimus ja - vähän yllättäen - valmis käsikirjoitus ns. pikkuvihan ajasta (1742–1743).

Jörn Donner on juuri saanut valmiiksi elokuvansa ”Kuulustelu”, joka kertoo jatkosodan aikaisesta neuvostovakooja Kerttu Nuortevasta. Ohto Manninen julkaisi Nuortevan tarinan Editan kustantamana vuonna 2006.

Ajankohtaista historiaa.

HV

ON DEFINING CRITERIA FOR EVALUATING FOREIGN LANGUAGE PROGRAM EFFECTIVENESS

“You are old, Father William,” the young man said,
“And your hair has become very white;
And yet you incessantly stand on your head –
Do you think, at your age, it is right?”

Lewis Carroll

Focusing on improving skills in operational language use

Advocating, if not incessant standing on one’s head but at least an occasional somersault every now and then for mere practice’s sake, all language training for specific purposes tends to try and provide a playground that offers predefined and data-informed chances for creativity to reach the set training objectives and cater to needs as versatile as the participants’ expertise and expected career paths. With the emphasis on effective military communicating and practical foreign language skills, the language education program in the Finnish National Defence University (FNDU) aims at promoting improved professional proficiency and situational awareness. This involves fulfilling the set educational objective that asks for ensuring officers’ top-performance in all possible communicative settings requiring foreign language use while serving on duty both at home and overseas.

The purpose of this particular entry is to discuss briefly how implementing a foreign language program is currently work very much in-progress in the FNDU. More specifically, this text’s scope rests on explicating criteria for evaluating foreign language program effectiveness. Thereby the ideas expressed here necessarily adopt a heavily context-dependent approach.

In addition to taking the specific teaching-studying-learning – contexts prevalent in the FNDU into account, this criteria defining involves specifying from which exact perspectives program effectiveness is being viewed. These perspectives may include, for instance, the views of the education provider (the Finnish Defence Forces [FDF]), the education organizer (the FNDU), the participants (cadets and officers), the language practitioners (linguists), and, most importantly, the eventual end-recipients (training and operational units, for example) of the benefits of the honed professional military communication skills.

The following describes the foreign language program implemented in the FNDU and argues that defining criteria for program effectiveness presupposes accounting for at

least the following three points: first, the overall training objectives of a given language program, second, the course-specific studying objectives, and third, the data extracted from participants, practitioners, and units, respectively. This is necessary in order to be able to define measuring tools, or effectiveness criteria, for the success of achieving the set training outcomes – improved productive and receptive skills in operational language use.

Implementing the foreign language program in the FNDU

The foreign language program executed in the FNDU comprises courses available for students enrolled in the undergraduate (Bachelor of Military Sciences, BMSc), graduate (Master of Military Sciences, MMSc) and continuing education (Senior Staff Officer Course) programs. The language course options available range from English and French, languages indispensable in international co-operation and research, to Russian and German, languages used mainly for bilateral and research purposes. Moreover, tailored task-based language consultation is available on ad hoc basis.

Training objectives: The overall training objectives of the foreign language program focus on facilitating operational language use and effective message transmission. In didactic terms, this translates into emphasizing tailored materials and independent study tasks alongside with contact session activities simulating real-life communication settings. The former tend to center on producing written briefing reports on chosen professionally motivated topics whereas the latter abound in activating argumentation and negotiation skills in the form of varied collaborative in-class activities. Substance-wise, the materials used are custom-designed for the particular course in question, selected to feature authentic, topical themes and terminology plus posted in advance online in a learning portal – which again allows for and fosters self-initiated practicing prior to and after attending contact sessions.

Evaluation tools: Since the ultimate training objective equals

effective meaning transmission, in other words, the ability to get one's message across in its intended meaning, the true test for whether or not the set objective has been met, understandably, is to tap into the views of both the course participants and their training / operational units. The most salient predictor of the training having any impact whatsoever on practical performance must be when participants do meet the interoperability requirements, the minimum being STANAG6001 level 3 with the corresponding National Language Proficiency Test level 4. However, it needs to be remembered that, regardless of the Finnish pre-university education system's extraordinary dedication in promoting English studies, the participants' repertoire of and skills in other foreign languages do vary leaving room for promoting the study of, for instance, French and Russian which is being taken into account in the FNDU by offering a selection of voluntary courses in both.

Outlining criteria for evaluating foreign language program effectiveness

Obviously, outlining criteria for evaluating any foreign language program effectiveness partly asks for something that by definition escapes defining. This is, when viewing the applicability of a given course from the participants' and units' viewpoints, the results are bound to vary depending on both who is asked to fill out a particular questionnaire and when. Furthermore, at times course-external factors may loom large in terms of the replies submitted. Thereby the views expressed may mirror events peripheral to the course in question but otherwise central for those submitting the replies. Having said that, it must be acknowledged that, in the spirit of phenomenology, points of view always count as such since that is what questionnaire entries by default value represent, views, that is. Altogether another issue is to transcend value-based viewpoints, such as, for example, how a given course or its materials and methods fare on a scale from 0,0 to 5,0, and instead to focus on the applicability of the training tools, methods, and materials to the actual communicative settings in which the participants end up using the practiced skills.

This criteria explicating thus presupposes sketching measures for determining to which extent a particular foreign language program approximates an indefinite number of plausible professional situations and thus meets the set requirements and expectations formulated by, in this case, the FDF, the FNDU, the participants, and the units. One way of approaching this pedagogic, didactic, and linguistic conundrum is to set up a system in which the education providers', the participants, and the end-users' perspectives

are taken into account in advance and made part of both the planning and implementation phases of a given course. The following lists how this has been done since this academic year in the FNDU.

In-house contribution: Carrying out a SWOT-analysis and collecting data for devising a long-term plan which covers all the undergraduate and graduate language courses in co-operation with a student who carries out parts of this project as a salaried expert.

Course evaluation: Gathering prior to, during and after language courses data concerning studying tools, methods, and materials.

Overall program evaluation: Inviting external assessments on the tools, methods, and materials used, as well as the activities carried out both in contact sessions settings and the online studying environment.

So what?

This text began with a literary excerpt alluding to the virtues of thinking outside the box, since standing on one's head, if nothing else, temporarily secures blood flow in the brain and thus fosters neurons firing. This, perhaps, is all that it takes: enduring temporary discomfort and pain to adopt new perspectives which bring about an informed change for better.

For those interested in language proficiency descriptions: Detailed information on the National Language Proficiency Test organized by the Finnish National Board of Education available at

[http://www.opetushallitus.fi/STANAG6001, Version 3, available at](http://www.opetushallitus.fi/STANAG6001_Version3_available_at)
http://www.bilc.forces.gc.ca/stanag/doc/STANAG_6001_Edition_3-eng.pdf

Päivi Kilpinen, ThM, MA
Chief of Branch, Language Training
Defence Language Centre, National Defence University

SOTILASPAPPINA SOTALAIVALLA

Maanpuolustuskorkeakoulun maavoimataustainen sotilaspappi lähti kuudeksi viikoksi maailman merille. Sotilassielunhoitoa laivaväelle Koulutuspurjehdus 09:n aikana.

Äitienpäivän jumalanpalvelus Atlantilla.

MIKSI EN RYHDY MERIROSVOKSI

Ilma on kylmä, mutta minulla on järkyttävän kuumaa. Päälle keplotteleman pelastautumispuku ei onneksi päästä vettä sisään, mutta ei se myöskään päästä lämpöä ulos. Lisäksi se tekee kantajastaan, joka tässä tapauksessa muutenkin vastaa notkeudeltaan täytettyä puumaa, erityisen kömpelöliikkeisen. Ja tuo kirottu puku ylläni keikun miinalaiva Pohjanmaan kylkeä vasten levitetystä verkossa, yrittäen riuhtoa itseäni merestä takaisin kannelle. Putoaminen ei käy laatuun, sillä alapuolellani koulutuspurjehduksen lääkäri kiskoo itseään ylöspäin. Jos yksi putoaa, putoaa toinenkin.

En ymmärrä, kuinka Somalian edustalla päivystävät merirosvot kykenevät nousemaan veneistään suurten kauppalaivojen kannelle. Kiipeäminen Upinniemen edustalle pelastautumiskoulutusta varten ankkuroidun sotalaivan kannellekin oli jo riittävä suoritus. Olisin aivan luokaton merirosvo.

Ammattitaitoisempiakin piraatteja nähtävästi maailmalta löytyy, sillä purjehduksellamme keskusteltiin paljon reunaehdoista, jotka mahdollistaisivat aluksen lähettämisen Afrikan rannikolle meriliikennettä turvaamaan. Lähteminen ei suju kädenkäänteessä vaan vaatii melkoisesti suunnitelmista.

KUINKA KAUAN KALANHAJU SÄILYVÄATTEISSA

Puolustusvoimissa kunnioitetaan perinteitä, kadetikoulutuksessa niitä vaalitaan ja merivoimissa niitä palvotaan. Merikadettien pitää siis nähdäkseni suhtautua perinteisiin vielä maa- ja ilmavoimien veljiään ja sisariaan vakavammin. Perinteistä on kuitenkin myös selkeää hyötyä. Kun 120 ihmistä pakataan kuudeksi viikoksi kohtuullisen pieniin tiloihin, on kaikille eduksi että jokaista asiaa ei tarvitse ajatella aina uudelleen. Istumajärjestyksestä alkaen kaikki on selvää. Paitsi henkilölle, joka on aluksella ensimmäistä kertaa. Hänetkin tosin no-

peasti sosiaalistetaan. Tehokkaasta koulutuksesta johtuen en - tietääkseni - sortunut valtaisiin etikettivirheisiin.

Sosiaalistamisen huippu ja suuri tasa-arvon voitto saavutettiin jo matkan varhaisessa vaiheessa kun ensi kertaa Hoburgin niemen ohittavat kastettiin perinteisin menoin. Iästä, sukupuolesta ja sotilas-arvosta riippumatta kaikki kulkevat läpi maku-, haju- ja tuntoaisteja herkistävän kastetoimituksen.

Toimituksesta saatu todistus kuuluu arvokkaimpiin omistamiini asiapapereihin. Nyt se onkin valokuvien lisäksi ainoa näkyvä muisto tapahtumasta, sillä maku lähti suusta noin kymmenennen hampaanpesukerran jälkeen, hiusväri katosi viidellä saunomisella ja kalan haju varusteista kolmannen pesukerran jälkeen. Sitä paitsi henkilökunta taisi päästä helpolla. Kadetit kastettiin perusteellisemmin.

ONKO MAALLA VAARALLISEMPAA KUIN MERELLÄ

Aluksella on kapeat käytävät, jyrkät portaat, raskaita ovia ja luokkuja sekä aina joku menossa kovalla kiireellä jonnekin. Siihen nähden tapaturmia sattui vähän. Vaikka muutamaa varusmiestä kävin itsekin Espanjalaisessa sairaalassa tapaamassa, ei kukaan halunnut eikä joutunut tapaturmien vuoksi jättämään reissua kesken. Käsi kipsissäkin voi toimia, jos tahtoa riittää.

Lääkäriä ja pappia tuntuivat satamajaksot kuitenkin työllistävän hieman enemmän kuin varsinaisen purjehdus. Iltavapaan jälkeinen alukselle palaaminen kapeita portaita pitkin tuotti muutamille varusmiehille tikkien arvoisia ongelmia. Lääkäri ompeli ja pappi avusti pitämällä potilasta paikoillaan. Henkiset haavat nuolttiin sitten jälkimmäisen johdolla seuraavana päivänä. Näissä tilanteissa nähtävästi ansaitsin palkkani. Varusmiesten ja kadettienkin taholta pidettiin hyvänä sitä, että reissussa on mukana joka kuuluu systeemiin ja tuntee sen, mutta on samalla hieman ulkopuolinen. Ja ennen kaikkea: hänellä oli aikaa kuunnella.

Huhtikuinen Itämeri virkistää sotilaspastorinkin

Merimiesromantiikan mukaiseen hurjaan satamaelämään en kyllä La Corunassa, Malagassa tai Reykjavikissa törmännyt. Kunhan tutustuttiin paikkoihin kukin omalla tavallaan.

ONKO SÄÄTARKASTELU AMMATTILLISTA VAI AKATEEMISTA?

Aluksen luokassa on kuuma, mutta hikoilen muusta syystä: sää tarkastelua pitävä kadetti on taas

karttamerkintöineen kouluttajien hampaissa ja alan jo ahdistua hänen puolestaan. Sama toistuu useammassakin koulutustapahtumassa. ”Kyllä vai ei” ”Älkää selitträkö” ”Miksi?” ”Tehkää uudestaan” Ihailen univelkaisten vanhempien kadettien sitkeyttä. Jatkuvan paineen alaisena he yhä uudelleen hillitsevät hermonsä. ”En tiedä, mutta otan selvää” on tuttu vastaus, mutta sekään ei aina riitä. Etiikan opettajana olen tottunut siihen että kysymykseen voi perusteluista riippuen olla useampiakin ”oikeita” vastauksia. Merenkulussa tai ammunnoissa ei

mennessäni tyytyväinen siitä, että alusta ohjattiin ilman käännöksistä käytävää diskurssia.

ONKO SOTILASKIN VAIN IHMINEN?

Purjehduksella opin eniten itsestäni. Miten sopeuduin jatkuvaan tilanahtauteen, yksityisyyden puutteeseen, uusiin toimintatapoihin ja voimatomuuteen vallitsevien keliolosuhteiden suhteen?

Osa tuntemuksista yllätti, mutta suurimman osan osasin ennakoida ja tiedostaa. Todistetuksi tuli jälleen kerran myös se, että sotilasasu ei poista inhimillisyyttä. Suuri osa keskusteluista joita matkalla kävin, koski huolta siitä, miten kotona pärjätään. Sama toistui niin kadettien, varusmiesten kuin henkilökunnankin kohdalla. Oma tehtävä hoidetaan ammattitaidolla ja paikka täytetään, mutta huonoa omaatuntoa koetaan siitä paikasta, joka kotona on täyttämättä. Mielestäni tätä puolta sotilaan toimintakyvystä ei ole vielä tarpeeksi pohdittu. *Käskemällä ei koti-ikävää poisteta.*

Purjehdus opetti myös entistä enemmän kunnioittamaan merellä työkseen toimivia. Konttori saa keikkua aika pahastikin ennen kuin työ tuntuu häiriintyvän. Suurimman ihailuni tässä suhteessa saivat laivan neljä varusmieskokkia. Jos minun keittiöni keikkuisi joskus samalla tavoin, en pystyisi keskittymään kuin pystyssä pysymiseen ja pohtimaan mitä edellisenä iltana on tullut tehtyä. Kokkimme sen sijaan hoitelivat hommiaan antamatta joka suuntaan poukkoilevan työtilan mitenkään vaikuttaa pekonin rapeuteen. Ammattimiehiä.

*Janne Aalto
Sotilaspappi*

ole kuin yksi oikea ja se on syytä tietää. Kuitenkin hiillostus tuntui välillä melko kovalta.

Koulutuspurjehduksella oli aikaa myös pohtia missä kulkee ammatillisuuden ja akateemisuuden raja. Kadetin ohjaillessa alusta saatettiin upseerimessissä samaan aikaan pohtia akateemista arvosanaa hänen kandintyölleen. Kumpi on tärkeämpää? Tuskin niitä voi erottaa. Akateemisuus antaa pohjan hankkia tietoa sekä ymmärtää ja jäsentää sitä muuttuvissa tilanteissa. Toisaalta *olin purjehduksella nukkumaan*

Tietokulmaan: Koulutuspurjehdus on Merisotakoulun jokavuotinen koulutustapahtuma, jonka tarkoituksena on erityisesti merikadettien kouluttaminen. Vuoden 2009 koulutuspurjehduksen tiedot ja matkapäiväkirja ovat nähtävissä osoitteessa: www.mil.fi/merivoimat/koulutuspurjehdus 2009

Ainosta apua julkaisujen hallintaan

Täydennyskoulutus- ja kehittämiskeskus (TKKK) on jo puolitoista vuotta luottanut Julkaisutoiminnan kehittäminen-projektia.

Sen tavoite on organisoida puolustusvoimien julkaisutoiminta valtakunnallisella tasolla ja luoda toiminnalle yhteiset normit ja toimintatavallit.

Projekti on edennyt vaiheeseen, jossa lanseerataan Aino-aineistonhallinta-palvelu. Aino on tietokanta, joka kokoaa puolustusvoimien painotuotteet ja niiden versiot yhteen paikkaan. Lisäksi järjestelmä mahdollistaa painotuotteiden sähköisten versioiden julkaisun internetissä.

Projektikoordinaattori, majuri **Risto Lehdon** mukaan Aino-palvelu toteutetaan yhdessä sopimuspaino Editan ja joukko-osastojen aineistovastaavien kanssa. Edita ylläpitää järjestelmää ja tilaukset voidaan kanavoida Aino-palvelun kautta. Tämä mahdollistaa tuotteiden ennakkotilaamisen, mikä puolestaan helpottaa painosmäärien määrittelyä. Aineistovastaavat puolestaan ylläpitävät yksiköidensä julkaisutietoja palvelussa.

Puolustusvoimien henkilökunta pääsee Aino-palveluun Torni-portaalin kautta. Majuri Lehto lupaa, että palvelu on käytössä marraskuussa 2009. Torniin tulee myös ohjeet palvelun käytöstä.

Syyskuu toi neljä professorinimitystä

Johtamisen professoriksi nimitettiin FT **Aki-Mauri Huhtinen**. Huhtinen on lisäksi yleisesikuntaeverstiluutnantti. Hän väitteli Tampereen yliopistossa vuonna 1996 työllä *Sielun parantamisesta sielun hoitamiseen*.

Huhtinen on erikoistunut informaationsodankäyntiin. Hän on hoitanut määräaikaista johtamisen professorin virkaa Maanpuolustuskorkeakoulussa vuodesta 2004 sekä ollut vierailevana professorina Edith Cowan Universityssä Australiassa 2006–2007. Huhtinen on sekä Helsingin että Lapin yliopiston dosentti.

Sotahistorian professoriksi nimitettiin VTT **Martti Turtola**. 1970- ja 1980-luvuilla hän työskenteli tutkijana Suomen akatemiassa ja Helsingin yliopistossa, minkä jälkeen hän on toiminut Kouvolan Sanomien vastaavana päätoimittajana 1987–1991, Helsingin yliopiston viestintäpäällikkönä 1996–2001 sekä Suomen Viron-instituutin johtajana 2001–2004.

Viron historia, maailman sotien välinen aika sekä Toinen maailmansota ovat Turtolan erikoisalaa. Hän on lisäksi kirjoittanut useita henkilöhistorioita. Sotilasarvoltaan Turtola on reservin kapteeni.

Sotilaspedagogiikan professoriksi nimitettiin Ph.D. **Juha Mäkinen**. Mäkinen väitteli vuonna 2006 Tiede ja teknologiakorkeakoulu JAIST:ssa Japanissa aiheesta *The Learning and Knowledge Creating School: Case of the Finnish National Defence College*. Mäkinen on yleisesikuntaeverstiluutnantti, joka on työskennellyt mm. tutkimusryhmän johtajana Maanpuolustuskorkeakoulun Koulutustaidon laitoksella.

Strategian professoriksi nimitettiin VTT **Pekka Sivonen**. Hän väitteli Helsingin yliopistossa 1992. Sivonen on työskennellyt tutkijana mm. Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitoksella. Maanpuolustuskorkeakoulun Strategian laitoksella hän on toiminut tutkijana sekä hoitanut strategian professuuria määräaikailla nimityksillä 2003–2009. Vuodesta 1996 hän on ollut Helsingin yliopiston kansainvälisen politiikan dosentti.

Tutkimuksissaan Sivonen on keskittynyt Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan, Euroopan turvallisuuskysymyksiin, Yhdysvaltojen ulkopoliittikaan ja atlanttisiin suhteisiin sekä strategiatutkimuksen teoria- ja metodologiaperustaan.

Voima verkostoissa - kestävä palapeli?

Insinöörieriversti **Ilkka Jäppinen** kehottaa jo nyt raottamaan vuoden 2010 kalenteria ja varaamaan päivät 25.-26.5. Sotatieteiden päiville. Hän koordinoi tapahtuman käytännön järjestelyjä ja kertoo, että päivillä puhutaan yhteiskunnan toimintatapojen verkostoitumisesta ja sen vaikutuksista maanpuolustukseen, kriisinhallintaan ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen.

Toimijoita kentällä on monia. Niin tiedeyhteisö, elinkeinoelämä, julkishallinto kuin ns. kolmas sektorikin työskentelevät kansallisen ja kansainvälisen turvallisuuden edistämiseksi voimansa yhdistäen ja vastuut jakaen. Mitä on otettava huomioon, jotta näin syntyvä palapeli on toteuttamiskelpoinen, aukoton ja ennen kaikkea kriisinsietoinen?

Päivillä teemaa lähestytään tieteenalojen omista näkökulmista. Kaikki sotatieteiden alat ovat edustettuina. Esimerkiksi sotilassosiologia nostaa esiin aseveliliikkeen vertaisverkoston muotona taktikkojen paneutuessa sissitoimintaan. Johtamisen alalla puolestaan tutkitaan sosiaalisia medioita johtamisen ja viestinnän kanavana.

Sotatieteiden päivät on Maanpuolustuskorkeakoulun, Suomen Sotatieteellisen Seuran ja lukuisien muiden yhdistysten yhteinen tapahtuma, joka vuonna 2010 järjestetään jo kuudennen kerran. Tapahtumapaikkana on Maanpuolustuskorkeakoulu Helsingin Santahaminassa. Ohjelma ja ilmoittautumisohjeet julkaistaan myöhemmin kuluvana syksyllä.

Mieli ja kyky testissä - soveltuvuusarvioinnin historia

Käyttäytymistieteiden laitoksella Tuusulassa on esillä näyttely ”Vanhat psykologiset testauslaitteet - sotilaallisen soveltuvuusarvioinnin historiaa”.

Esillä olevia laitteita käytettiin ennen tietokoneisiin siirtymistä henkilöiden kyvykkyyden selvittämiseen. Niiden avulla testattiin mm. silmän ja käden koordinaatiota. Laitteet oli varastoitu ja unohdettu kellariin, kertoo tutkimusassistentti **Anitta Hannola**. Hänen mukaansa psykologi **Anu Heikkilä** keksi kojeet, ja syntyi idea näyttelystä.

Sotilaspsykologian juuret Suomessa ovat 1940-luvun lopussa. Tuolloin pääesikuntaan palkattiin filosofian maisteri **Yrjö A Lehti** - Suomen ensimmäinen sotilaspsykologi. Soveltuvuustestit alkoivat lentäjistä ja varusmiehistä. Osaksi kadettivalintoja ne tulivat 1960-luvun lopussa.

Kyvykkyys- ja persoonallisuustestien perusteella annettavaa soveltuvuuslausuntoa käytetään mm. henkilöstön rekrytoinnissa. Maanpuolustuskorkeakoulun Käyttäytymistieteiden laitos tekee kaikki puolustusvoimien soveltuvuuslausunnot, lähes 4 000 vuodessa. Testauksen ohella se harjoittaa akateemista tutkimusta.

Sotatieteet saavat uuden vertaisarviointiin perustuvan lehden

Maanpuolustuskorkeakoulu ja Suomen Sotatieteellinen seura aloittavat Journal of Military Studies -lehden julkaisun.

Sotatieteisiin keskittynyt, vertaisarvioitu Journal of Military Studies on tervetullut alallaan, toteaa sotatekniikan professori **Jorma Jormakka**. Hänen mukaansa etenkin väitöskirjaansa valmistelevat tutkijat tarvitsevat artikkeilleen tieteelliset kriteerit täyttävän julkaisukanavan. Samalla hän kehottaa muitakin sotatieteiden alalla toimivia tutkijoita tarjoamaan tieteellisiä tutkimusartikkeleita lehdelle.

Journal of Military Studiesin taustalla on kansainvälinen toimitusneuvosto. Toimitusneuvoston jäseninä on mm. Ruotsin, Puolan, Yhdysvaltojen ja Kiinan sotatieteellisten korkeakoulujen professoreita. Professori Jormakan ohella Maanpuolustuskorkeakoulusta lehden toimitusneuvostoon kuuluu operaatiotaidon ja taktiikan professori **Pasi Kesseli**.

"Tuntuu kuin tunleen huutaisi"

- opiskelijoiden näkemyksiä palautteen antamisesta

*"Palautteen antaminen tuntui joissakin tapauksessa olevan palautetta
palautteen takia, eikä niinkään palautetta kehittymisen takia."*

Nämä kaksi edellä esittelemääni suoraa lainausta ovat kevään ja syksyn 2009 aikana keräämistäni opiskelijapalautteista. Ne ovat tyypillisiä mietteitä palautteen antamisesta. Opiskelijat ovat tottuneet antamaan palautetta, mutta he eivät välttämättä aina ole tottuneet saamaan sitä omasta opiskelustaan ja edistymisestään. Liian usein palaute on jäänyt opettajan pöytälaatikkoon ilman, että sitä olisi purettu opiskelijoiden kanssa, tai että niissä olevia huomioita olisi pohdittu ja viety kehittämisajatuksiksi.

Tein opetuksen palautejärjestelmän suunnittelun alkuvaiheessa alkukartoituksen, jossa selvitin sitä, miten eri opetusta antavat yksiköt ja opetuksen kriittisesti liittyvät tukitoimintojen yksiköt keräävät palautetta. Oli hienoa huomata, että suurin osa otti vakavasti kehittämisen juuri opiskelijapalautteen avulla. Mutta toinen puoli oli se kun jokin yksikkö ilmoitti, että ei ole kerännyt koskaan mitään palautetta, eikä ole kiinnostunut sitä keräämäänkään. Eli työsarja näytti raskaalta, varsinkin kun opiskelijoiden usko palauteisiin oli osittain mennyt, ja joidenkin yksiköiden suhtautuminen oli enemmän kuin negatiivinen koko asiaa kohtaan.

Opetuksen palautejärjestelmä ei sisällä pelkästään opiskelijapalautetta, vaan myös opettajapalautteen ja näistä johdetut kehittämistoimenpiteet. Nyt ollaan vaiheessa, jossa jälkijunassa tehdään ja testataan lomakkeet ja kerätään kysymättä jääneet kyselyt ja puretaan ne syksyn aikana. Vasta tämän jälkeen on mahdollisuus todella kehittää järjestelmää. Nyt palautteen kerääminen tutkintotasolla on ollut palautteen kerääjälle tulipalojen sammuttamista, mikä ei välttämättä vastaa tarkoitustaan. Jostakin on kuitenkin lähdeävä.

Opetuksen palautejärjestelmää koskeva prosessi-kaavio tullaan esittelemään johtoryhmässä marraskuussa, mutta itse idea on jo valmis. Tarkoituksena on, että jatkossakin ainelaitokset ja PAT-koulut keräävät omasta opetuksestaan palautetta, purkavat ne kurssikohtaisesti opiskelijoiden kanssa ja vievät kehittämistoimenpiteet mahdollisuuksien mukaan käytäntöön.

Kerran vuodessa ainelaitokset ja PAT-koulut varaa-
vat päivän tai kaksi, jolloin johto, opettajat, muu henkilökunta ja mahdollisuuksien mukaan opiskelijaedustus kokoavat kaikkien vuoden aikana ke-

rättyjen palautteiden avulla opetuksen kehittämissuunnitelman. Tässä käytetään apuna Helsingin yliopiston opetuksen laadunarviointimatriisia, joka on muokattu meidän omiin tarpeisiimme. Tämä kehittämissuunnitelma lähetetään OAO:lle koon-
tia varten.

Opintoasianosasto vastaa ns. isoista palautteista, eli ensimmäisen vuoden kyselystä ennen PAT-vaihetta, PAT-vaiheen jälkeisestä kyselystä, ja koko kandidaattitutkintoa koskevasta palautteesta. Maistereilta kysytään orientoivan vaiheen palaute ja viivästetty samalla kertaa. Tämän jälkeen ensimmäisen vuoden kysely ja koko tutkintoa koskeva. EUK ja YEK palautteet kerätään kurssin puolivälissä ja koko tutkintoa koskevana. Tohtoreilta kerätään oma palautteensa. Viivästetyt palautteet kerätään kaikilta tutkintotasoilta vuosi tai kaksi valmistumisen jälkeen.

Tänä syksynä on toki toteutettu muitakin kyselyitä, kuten opiskelijoiden hyvinvointikysely Joensuun yliopiston kanssa, sekä tulevaan korkeakoulu-
auditointiin liittyen niin opiskelijoilta kuin henkilökunnaltakin. Mutta nämä itse opetuksen palaute-

JARNO RIIPINEN

opetuksen palautejärjestelmä koskee

- ainelaitosten ja PAT-koulujen palautteet yksittäisistä kursseista tai opintokokonaisuuksista

- OAO:n keräämät palautteet ovat

- kandidaattiopiskelijoilla: ensimmäisen vuoden kysely, PAT-vaiheen jälkeinen kysely, tutkintokohtainen palaute.
- maisterit: orientoiva ja viivästetty kysely, ensimmäisen vuoden kysely ja koko tutkinto koskeva kysely
- EUK ja YEK: lukukausipalaute ja koko tutkintoa koskeva palaute
- tohtorit: koko opintoaikaa koskeva kysely

- kerran vuodessa tehdään palautteista opetuksen kehittämissuunnitelma osana itsearviointia, tai sen rinnalla

- kesu on sama kuin opetuksen sisäisessä auditoinnissa käytettävä opetuksen laadunarviointimatriisi (Helsingin yliopiston luoma)

- kesut kootaan johdolle toiminnan kehittämisen avuksi

- KKA tulee auditoimaan laadunvarmistusjärjestelmän MPKK:lla syksyllä 2010, minkä iso osa opetuksen laatu on

- opiskelijoiden perehdyttäminen järjestelmäauditointiin ja opetuksen laatuun on aloitettu syksyllä 2009 ja tilannekartoitus auditointitietämyksestä on tekeillä syksyn aikana.

järjestelmän ulkopuolelta. Opetuksen palautteen keräämiseen kuuluu myös se, että nämä kyselyt puretaan yhdessä opiskelijoiden kanssa palautekeskustelutilaisuudessa. Tämän olen kokenut hyväksi, sillä vielä siinä opiskelijat saavat lisästä ja tarkentaa asioita, eikä palautteen kerääjän tarvitse itse pätkäillä mitä jokin asia tarkoittaa. Vasta tämän jälkeen tehdään virallinen asiakirja kaikkien käyttöön. Opettajien kanssa palaute tullaan purkamaan jatkossa myös jokaisen palautetilaisuuden jälkeen, tai EUK ja YEK tasolla opettajat ovat mukana palautetilaisuudessa.

Myös näistä ”isoista” palautteista kootaan kehittämissuunnitelma ja nämä sekä PAT-koulujen ja ainelaitosten kesut kootaan johdolle oman toiminnan kehittämistä varten. Nyt on syytä huomata, että tämä koskee vain opetuksen palautejärjestelmää, jokaisella yksiköllä tulee olla myös oma asiakaspalvelukysely ts. palautejärjestelmä muusta toiminnasta. Opintoasianosasto on kerännyt oman asiakaspalautteensa syksyn 2009 aikana ensimmäisen kerran. Vaikka opetuksen palautekyselyssä kysytään opetuksen kannalta kriittisten tukipalveluiden (kirjasto, tietohallintoala, OAO..) toimivuudesta, tämä ei sulje jokaisen yksikön oman toiminnan itsearviointia pois.

Kehittämissuunnitelma, jonka ainelaitoksen, PAT-koulut ja OAO tekee, on sama kuin millä opetuksen kehittämistyöryhmä tulee sisäisesti auditoimaan opetusta PAT-kouluilla ja ainelaitoksilla. Sisäiset opetuksen auditoinnit aloitetaan pilotoimalla Pioneeri- ja suojelukoulu ja Merisotakoulu. Ensi vuodelle on jo valittu neljä auditoitavaa koulua. Tarkoitus on antaa koulutus niin auditointiryhmällemme kuin PAT-koulujen ja ainelaitosten vastaaville, eli yksin ei tähän työhön kenenkään tarvitse lähteä. Tämä on yksi merkittävä osa korkeakoulujen auditointia, joka koskee MPKK:ta syksyllä 2010. Mitä tämä tarkoittaa, voi jokainen lukea Korkeakoulujen arviointineuvoston nettisivuilta. Myös opiskelijoiden perehdyttäminen korkeakouluauditointiin on aloitettu. OAO:n palautevastaava on syksyllä 2009 perehdyttänyt kaksi vuosikurssia aiheen saloihin, samoin SLO5 saa oppia aiheeseen ja syksyllä 2010 opetusohjelmaan tulee jokaiselle ryhmälle opetus aiheeseen.

Eli paljon uutta asiaa ja pyyntöjä sekä käskyjä kentälle tuskastumiseen asti. Toivottavasti nämä toi-

menpiteet osataan eri yksiköissä nähdä osana järjestelmällisempää opetuksen kehittämistä. ”Uskon palautus palautteen antamiseen” kertoo siitä, että kehitteillä oleva opetuksen palautejärjestelmä on otettu positiivisesti opiskelijoiden keskuudessa vastaan. Jo olemassa olevilla palautteen keräämisen käytännöillä prosessi saadaan toimimaan niin käytännössä kuin itse prosessikaaviona, eikä palautteen kerääminen ole vain ”palautetta palautteen keräämisen ilosta.”

Johanna Anttonen
Koulutussuunnittelija

Punaisen Ristin idea syntyi Solferinossa

150 vuotta sitten käyty Solferinon taistelu jäi historiaan siksi, että Henry Dunantin organisoima haavoittuneiden auttaminen käynnisti Punaisen Ristin kansainvälisen komitean 1863, kansalliset yhdistykset sekä koko muunkin liikkeen.

Dunantin auttamistoiminta käynnisti myös Geneven sopimusten laatimisen 1864 alkaen ja teki samalla asevoimien lääkin-tähuollon tehokkaammin organisoiduksi ja Geneven sopimusten suojaamaksi toiminnaksi. Teoksessaan Solferinon muisto Henry Dunant katsoi, että sotilasopetuslaitokset ovat yksi mahdollisuus tehdä tunnetuksi Geneven sopimuksia ja muuta humanitaarista oikeutta. Tämän kirjoittajan työpaikka Maanpuolustuskorkeakoulu toimii tässä asiassa Dunantin linjoilla ja myös yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa.

Pohjoisessa Italiassa Gardajärven eteläpuolisilla kukkuloilla 24.6.1859 ei vietetty juhannusta. Vielä keskiajalla näilläkin seuduilla olisi tuota päivää vietetty Johannes Kastajan kunniaksi ja se olisi ollut muiden pyhien tapaan sellaista aikaa, jolloin sotaa ei olisi saanut käydä. Siellä käytiin kuitenkin 150 vuotta sitten Solferinon taistelu, joka oli osa Sardinian ja sen liittolaisen Ranskan Itävaltaa vastaan käymää sotaa Italian yhdistämiseksi.

Liittoutuneita johtivat Ranskan keisari Napoleon III:n ja Sardinian kuningas Viktor Emmanuel II ja itävaltalaisia keisari Frans Josef. Varhain aamulla alkanut taistelu kesti kaikkiaan yli 15 tuntia ja sitä käytiin vuoroin paahtavassa helteessä ja vuoroin rankassa ukkossateessa. Kummankaan osapuolen sotilaat eivät olleet ehtineet kunnolla levätä ja ruokailla ennen taistelua.

Solferinon taistelua pidetään 1800-luvun suurimpana taisteluna; ainakin vuoden 1813 Leipzigin ns. kansaintaistelun jälkeen. Siihen osallistui n. 260.000 sotilasta.

Tuo 150 vuoden takainen sotainen juhannusta- pahtuma oli sängen monikansallinen ja -kielinen. Itävallan keisarikunnassa puhuttiin lukuisia kieliä, joilla oli julkaistu myös asevoimien ohjesääntöjä. Ranskan asevoimista taisteluun osallistui myös muukalaislegioona, johon oli jo tuolloin värväytynyt miehiä eri maista, sekä pohjoisaafrikkalaisia joukkoja. Mukana taistelussa oli sardinialaisten lisäksi muitakin italialaisia, myös Itävallan riveissä.

Kokonaistappiot tuossa yhden päivän aikana käydyssä taistelussa olivat kaikkiaan yli 40.000 miestä eli yli 15%.

Taistelu oli viimeisiä vanhan tyyppisiä suuria taisteluita, jolloin suuret suljetut sotilasmasinat iskivät toisiaan vastaan ja jolloin samana päivänä voitiin kärsiä kymmenien tuhansien tappiot. Se oli myös viimeinen suuri hallitsijoiden itse johtama taistelu. Villafran-

ca 11.7.1859 ranskalaiset ja itävaltalaiset sopivat Lombardian eräin poikkeuksin siirtyvän Ranskalle, mutta Veneton jäävän Itävallalle. Sardinialaiset olivat pettyneitä, mutta saivat Lombardian aluevaihdossa myöhemmin. Rauha tehtiin Zürichissä 10.10.1859.

Liikemies järjesti ensiavun

Sveitsiläinen liikemies Henry [Jean-Henri] Dunant oli tapahtumien seurausten silminnäkijänä. Itse taistelua hän ei nähnyt. Dunant organisoi alueen siviiliasukkaat auttamaan haavoittuneita sotilaita kansallisuuteen katsomatta tyytymättä tuon ajan siviilien tapaan vain katselemaan taistelua. Kokemuksistaan Dunant kirjoitti v. 1862 ilmestynen kirjan Un souvenir de Solferino [Solferinon muisto], joka oli alkusysäys Punaisen Ristin perustamiseen. Dunant markkinoi itse kirjaansa ja lobbasi ideoitaan aktiivisesti Euroopan eri hoveissa ja hallituspiireissä.

Punaisen Ristin toiminnassa yhdistyivät useat muutkin humanitaarisen pyrkimykset: Krimin sodan aikana toiminut Florence Nightingale toimi myös Britannian Punaisen Ristin johdossa; Yhdysvaltain sisällissodassa haavoittuneiden auttajana toiminut Clara Barton taas Yhdysvaltain Punaisen Ristin johdossa; samoin Krimin sodassa auttajatoimintaa organisoanut Venäjän suuriruhtinatar Helena Pavlovna edisti Venäjän Punaisen Ristin kehitystä. Solferinon taistelun jälkeen lääkäreille tuli

tavaksi mennä auttamaan haavoittuneita sotien aikana myös muissa maissa. Komitean jäsen tri Louis Appia käytti Punaisen Ristin käsivarsinauhaa Tanskan – Saksan sodassa 1864, mikä oli sopimusmerkin ensikäyttökerta.

Ennen väitettiin, että aseiden puhuessa lait vaikenevat. Näin ei ole ollut ainakaan enää Solferinon taistelun jälkeen, vaikka aikaa taistelusta näihin hetkiin on kulunut vain 150 vuotta. Tänä aikana tosin siviilin asema valitettavasti on muuttunut katselijasta sodan uhriksi, sillä nykyisin

n. 90 % kuolleista on siviileitä etenkin – sinänsä kiellettyjen - ns. sivuvahinkojen (collateral damages) vuoksi. Myös joukkoviestintien edustajien asema on vaarallinen, mistä osoituksena on 445 työnä vuoksi kuollutta toimittajaa v. 2002 – 2009.

Uusista ongelmista huolimatta sekä Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun Liike että kansainvälinen oikeus - etenkin humanitaarisen oikeuden osalta - ovat kehittyneet ja moninaistuneet Solferinon päivistä. Suomen Punainen Risti on yksi 186 Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisen liikkeen kansallisista yhdistyksistä. Liikkeeseen kuuluva ns. Punaisen Ristin liigana perustettu Kansainvälinen liitto täytti 90 vuotta 5.5.2009.

Lisäksi tänä vuonna voidaan viettää useita Geneven sopimusten vuosipäiviä. Nykyisin voimassa olevat 12.8.1949 tehdyt Geneven neljä sopimusta täyttävät 60 vuotta ja niissä ovat osapuolina kaikki maailman itsenäiset 194 valtiota. Haagin 1954 kulttuuriomaisuuden suojelusopimus täytti toukokuussa 55 vuotta ja siinä on 123 osapuolta. Geneven sopimuksia täydentävässä 1977 I lisäpöytäkirjassa on 168 osapuolta ja sisällissotia koskevassa II lisäpöytäkirjassa 164 osapuolta. Joulukuussa 2005 tehdyssä Geneven III lisäpöytäkirjassa, joka toi uudeksi lääkintätoiminnan suojatunnukseksi Punaisen kristallin, on 41 osapuolta. Se tuli Suomen osalta voimaan 14.7.2009.

LISÄTIETOJA

1) Lisätietoja 1864 Geneven sopimuksesta

Kymmenartikkelaisen Geneven vuoden 1864 maasotasopimuksen mukaan ambulanssit ja sotilassairaalat tunnustettiin puolueettomiksi ja sodankävijävaltioiden suojelusta nauttiviksi. Puolueettomuus lakkaa, jos näissä laitoksissa on aseellisia joukkoja (1 art.). Ambulanssit ja muut lääkintälaitokset sekä niiden henkilökunta – huoltohenkilöstö ja hengellinen henkilöstö mukaan luettuna – tunnustettiin sodan aikana puolueettomiksi ja sotaikäyvien suojelusta nauttiviksi (2 art.). Vastapuolen miehityksenkin aikana lääkintähenkilöstön tuli saada jatkaa

työtään haavoittuneiden hyväksi tai sillä oli oikeus palata omalle puolelleen. Lääkintälaitosten kalusto jäi tällöin vastapuolen haltuun, mutta ambulanssitsen sijaan saivat pitää varusteensa (3 ja 4 art.).

Suojelusta nautti myös siviiliväestö, joka otti haavoittuneita hoitaakseen, eikä sitä saanut tästä syystä pidättää (5 art.). Haavoittuneet oli koottava ja hoidettava kansallisuudesta riippumatta. Vaikeasti haavoittuneet, jotka eivät enää kelvanneet palvelukseen, tuli palauttaa kotimaahansa (6 art.).

Sairaalat, ambulanssit ja evakuoitinkuljetukset oli merkittävä näkyvällä ja yhdenmukaisella suojatunnuslipulla, joka on valkealla pohjalla oleva punaisen ristin merkki, ja jonka rinnalla oli aina oltava kansallislippu. Henkilöstön tuli käyttää asianomaisten sotilasviranomaisten myöntämää käsivarsinauhaa, jossa tuli olla punainen risti valkealla pohjalla. (7 art.) Asevoimien ylipäälliköt olivat vastuussa sopimuksen toteuttamisesta hallitustensa antamien lisäohjeiden mukaan (8 art.). Sopimus oli avoinna myös muille valtiolle osapuoleksi tulemiseksi (9 art.) Sopimus oli ratifioitava Bernissä neljän kuukauden kuluttua sen tekstin hyväksymisestä (10 art.)

Vastaavat sopimusmääräykset sisältyvät myöhempiin Geneven sopimuksiin, joita tehtiin Haagissa 1899 ja 1907 sekä Genevessä 1906, 1929 sekä 1949 täsmennettyinä ja soveltamisalaltaan laajennettuina. Geneven 1949 neljässä sopimuksessa on 194 osapuolta eli maailman kaikki tunnustetut itsenäiset valtiot. Vuonna 1977 Geneven sopimukseen tehtiin kaksi lisäpöytäkirjaa ja vuonna 2005 kolmas lisäpöytäkirja.

2) Lisätietoja Suomen Punaisen Ristin kehityksestä

Suomen Punainen Risti perustettiin jo 7.5.1877 yhdistyksen saatua perustamisluvan ja sen ensimmäiset säännöt vahvistettuina nimelle ”Yhdistys haavoitettujen ja sairasten sotilasten hoitoa varten” senaatin päätöksellä 30.3.1876 (Asetuskokous No 9/1876). Perustamisvuodestaan lähtien eli Venäjän - Turkin sodasta alkaen Suomen Punainen Risti on antanut selkkausten uhreille apua. Tällä hetkellä SPR on nopein sekä 5. suurin auttaja ja vain raha-

avun osalta 10 suurimpaan auttajaan lukeutuva toimija kaikista 186 kansallisesta yhdistyksestä.

Vasta 12.11.1919 otettiin käyttöön nimi Suomen Punainen Risti, joka järjestö 11.12.1919 tunnustettiin valtioneuvoston päätöksellä (VNp 141/1919) ainoaksi valtakunnassa toimivaksi yhdistykseksi, jolla on oikeus käyttää Punaisen Ristin nimeä ja työskennellä sen lipun alaisena. Samana vuonna Suomen Punainen Risti oli merkitty yhdistysrekisteriin silloisen uuden 4.1.1919 annetun yhdistyslain mukaisesti numerolla 166.

Suomen Punaisen Ristin pitkäaikaisimman puheenjohtajan, marsalkka Mannerheimin johdolla Suomen Punainen Risti liittyi tänä vuonna 5.5.2009 90 vuotta täyttäneeseen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainväliseen liittoon, joka perustettiin ns. Punaisen Ristin Liiganä.

Suomen Punaisesta Rististä on annettu oma lakinsa (238/2000) sekä sen nojalla Tasavallan presidentin asetus Suomen Punaisesta Rististä. Nyt voimassa oleva Tasavallan presidentin asetus Suomen Punaisesta Rististä (811/2005) täsmensi ja täydensi aiempaa asetusta.

3) Lisätietoja suojatunnuksista

Punainen risti hyvänä logona vähitellen vakiintui sekä merkin että koko kansainvälisen liikkeen nimeksi yleismaailmallisesti.

Punaisen puolikuun ottivat käyttöön Venäjän – Turkin sodassa 1877 – 1878 turkkilaiset lääkin­tämiehet. Ilmeisesti punaista ristiä pidettiin liiaksi kristillisyyteen viittaavana. Lisäksi asiaan osaltaan vaikuttivat Välimerellä ja Lähi-idässä vuosisatoja toimineet kristilliset ritarikunnat, joista joillain oli punainen risti valkoisessa viitassa tunnuksenaan.

Punaista leijonaa ja aurinkoa ei ole käytetty Iranin vallankumouksen jälkeen.

III lisäpöytäkirjassa omaksuttiin uudeksi tunnuksiksi punainen kristalli. Tällöin Israelin kansallinen yhdistys ja asevoimien lääkintä saivat käyttää punaista Daavidin kilpeä. Samalla Israelin ja Palestiinan kansalliset yhdistykset otettiin Liikkeen jäseniksi ja ne solmivat yhteistyösopimuksen.

Punainen risti, punainen puolikuu ja punainen kristalli ovat:

- *Valtioiden hallinnoimia merkkejä*
- *Suojamerkkejä sodassa ja muissa aseellisissa selkkauksissa*
- *Suojeltuja merkkejä myös rauhan aikana*
- *Merkin ilmaiseva käyttö => pieni ja nimen kera järjestötoiminnassa*
- *Merkin asema on määritelty Geneven sopimuksissa ja lisäpöytäkirjoissa*
- *Suomessa em. merkien käyttöä säätelee Laki eräiden kansainvälisesti suojattujen tunnusten käytöstä (947/1979) muutoksineen (838/2008)*
- *Suomen Punainen Risti valvoo osaltaan merkin oikeaa käyttöä*
- *Lääkintätoiminnan suojamerkkien väärinkäyttö on rikos ja rapauttaa niiden suojatehoa*
- *Aktiivinen aseellinen toiminta merkin suojasta on sotarikoksena rangaistava sotapetos*

JARNO RIIPINEN

*Varatuomari, sotilaslakimies
Juhani Parkkari*

Perinnepalsta

Tällä kertaa haastateltavana on **eversti Matti Lukkari** (s. 1936). Hän on hieman varttuneemmalle upseeripolvelle tuttu ajastaan Sotilasaikakauslehden päätoimittajana, Upseeriliiton puheenjohtajana ja Kadettikoulun johtajana. Hän on toiminut opettajana niin RUK:ssa, Kadettikoulussa kuin Sotakorkeakoulussakin. SKK:ssa hän toimi myös sotateknisen opintosuunnan johtajana. Pioneerialan opettamisen lisäksi hän on toiminut aselajin johtotehtävissä ja mm. Keski-Suomen Pioneeripataljoonan komentajana Keuruulla.

Matti Lukkari erosi Puolustusvoimien palveluksesta vuonna 1993. Sen jälkeen hän toimi neuvonantajana Virossa ja oli mukana Viro-projektissa. Matti Lukkari on tullut tunnetuksi myös tietokirjailijana ja esitelmien pitäjänä. Hän on julkaissut useita teoksia, joista tunnetuimpia lienevät ”Asekätkentä” (Otava 1984/1992) ja ”Lauri Sutela - Puolustusvoimain komentaja” (Otava 2003). Monivaiheisesta urasta voimme tällä palstalla esitellä vain osan Matti Lukkarin kertomasta.

Päätoimittajana

- Sotilasaikakauslehden perusajatuksena oli, että herättäisimme lukijoita, niin jäsenistöä kuin korkeaa johtoakin. Päätoimittajana minulla oli pyrkimyksenä, että lehden pääkirjoituksessa olisi aina joku idea. Sen piti olla iskevä ja helppo lukea niin, että sitä saattoi pureskella ja pohtia, mitä se oikein tarkoitti ja oliko siinä ajatusta. Olin tehnyt itselleni selväksi, etten yritä esittää ajatuksiani liian mutkikkaasti. Tänä päivänä inhoan lehden ylipitkiä pääkirjoituksia, joita kukaan ei jaksaa lukea. Kun pääkirjoitus oli lyhyt, se aiheutti myös sen, että sai useammin palautetta korkealta johdolta. Jos pääkirjoitus on pitkä, sitä ei lue korkein johto eikä paljon muutkaan.

Pyrin siihen etten puhunut Upseeriliiton asioista pääkirjoituksissani, vaan asioista, jotka toivon mukaan sitten heijastuisivat takaisin liittoon. Hyvin paljon oli sellaisia aiheita, jotka korkeat kenraalit provosoivat esiin: he arvostelivat Upseeriliittoa ja lehteä tavalla, joka antoi oikeuden räpätä takaisin.

Osa pääkirjoituksistani olivat sellaisia, etten millään voinut arvata miksi niitä narkästyttiin.

Vieläkin ihmettelen, miten lyhytpinnaisia monet korkeat johtajat olivat. Oli sitten sellaisiakin, kuten hyvä ystäväni Lauri Sutela, joka saattoi soittaa ja sanoa - ”Matti, kyllä nyt hyvin murjaisit!”. Asia oli sillä selvä. Lehden pääkirjoituksilla oli vaikutusta. Sellaista lehteä ei kannata toimittaa, joka ei herätä mitään ajatuksia lukijoissa.

Jäsenistö luki lehteä sen mukaan miten kiinnostavaa asiaa sinä oli. Usein toimittajat kirjoittavat sellaista, mitä lukijat eivät jaksaneet lukea. Siihen lukijat reagoivat. Sitten oli oma lukunsa ystävämmme Sampo Ahto, jonka tekstit olivat kullan arvoisia ja ovat sitä vieläkin. Niihin ei kukaan pääse puuttumaan.

Minusta SAL:ssa on nykyisin liian paljon pitkiä juttuja, jotka kertovat jonkun oudon valtion uusista ideoista. Pyöritetään asioita, joita minä en ainakaan jaksaa lukea, kun ne eivät tippaakaan liity meidän asioihimme. Kirjoittajien Maanpuolustuskorkeakoulussa saama akateeminen koulutus näkyy lehden jutuissa ja niiden kirjoitustavassa oikein hyvin. Ennen oli selkeämpiä juttuja. Nyt puhutaan etäisistä asioista. Sellaisia tuoreita juttuja on vähemmän.

Puheenjohtajana

- Upseeriliiton puheenjohtajana törmäsin ensimmäisen kerran kenraaleihin, jotka halusivat hallita kaikkea. Jollakin tavalla Puolustusvoimien korkein johto halusi olla varovainen ja halusi kuulla vain sellaista tekstiä, joka heitä miellytti. Tässä suhteessa puheenjohtajuuden alkukausi oli minulle vaikea. Vähän joka asiasta kysyttiin ”mitä sinä sillä tarkoitat?”. Riitaannuin ensimmäisenä kenraaliluutnantti Aimo Pajusen kanssa niin, että hän ilmoitti pitävänsä huolen siitä, etten koskaan tule menestymään urallani.

Tällä palstalla haastatellaan entisiä sotakoulujen johtajia ja opettajia. Tavoitteena on esitellä eri aikakausien upseerikasvatuksen ja -koulutuksen painotuksia ja tuoda esille haastateltavan kokemuksia ja havaintoja virkauran varrelta. Maanpuolustuskorkeakoulun Perinneyhdistys haluaa tällä tavoin osoittaa arvostusta aiempien opettajapolvien työlle.

Santahaminassa 16.6.1989

Tilanne helpottui vuosien myötä, syntyi keskusteluakin. Kenraali Jaakko Valtanen pyrki olemaan joustava, mutta esimerkiksi amiraali Jan Klenberg kritisoi, muttei koskaan kertonut miten pitäisi tehdä. Hänestä minulle jäi erinomaisen vaatimaton kuva. Vaikeudet kasvoivat, kun kenraali Gustav Hägglundin piti päästä hämmentämään joka asiaa ilman, että hän hetkeäkään etsi perusteita asioille.

Kadettikoulun johtajana

- Upseeriliiton puheenjohtajavaiheen lähestyessä loppuaan silloinen komentopäällikkö, kenraaliluutnantti Erkki Rannikko, kutsui minut luokseen Pääesikunnassa ja kysyi mitä halusin seuraavaksi tehdä. Sanoin, että halusin kadettien opettajaksi. Hän otti saman tien laatikostaan valmiin paperin, jossa minut määrättiin Kadettikoulun johtajaksi. Näin se meni. Erkki Rannikko pyrki erittäin sympaattisella tavalla hoitamaan asiani tyylikkäästi. Minulle itselleni Kadettikoulun johtajan tehtävä oli valtavan hieno asia. Pidän sitä upseerurani parhaana vaiheena.

Kun tulin koulun johtajaksi, minulla oli keskeisenä tavoitteena tehdä kadeteista hyviä upseereita. Kuvittelen, että talossa syntyi mukava ilmapiiri, joka kohotti koulun henkeä ja yritteliäisyyttä. Sellaista en jälkeenpäin ole saanut kokea. Kenen ansiota se oli tai kenen ei, sitä en ryhdy arvioimaan. En nyt pysty luettelemaan mitä tehtiin, mutta joka tapauksessa päästiin teoreettisista asioista parempaan suuntaan. Kadetit oli yllättävän helppo saada mukaan kaikkeen mitä tehtiin.

Sitten tuli vastaan Maanpuolustuskorkeakoulun perustaminen ja upseerikoulutuksen uudistus, joka minun käsitykseni mukaan sotki kaiken. Se oli hirvittävä vaihe. Tarkoitin asennetta uudistusta suunnitelleessa toimikunnassa ja sitä miten opetus sitten organisoitiin. Minä halusin säilyttää itsenäisen Kadettikoulun. Se oli ehjä opintokokonaisuus, ja pidin tavattoman tärkeänä, että Kadettikouluun luodaan ilmapiiri ”tämä on meidän kadettien yhteinen asia”. Kun sitten Kadettikoulun hieno aika katkesi, en voinut kuvitellaakaan jatkavani palvelusta Puolustusvoimissa.

Perinnepalsta

Minusta uudistuksessa mentiin kovaa vauhtia taaksepäin. Uudistus johti siihen, että kadettien kenttäkelpoisuus on selvästi heikompi kuin ennen. Ei ole enää sellaisia harjoituksia, joissa kasvetaan fyysisesti ja henkisesti. Sissiharjoitus ja kaikki raskaammat harjoitukset ovat poissa. Niiden tilalle on pantu osittain pelkkää hömppää. Opetus on liian teoreettista. Niitä mittareita, joilla mitataan kadettien osaamista on entistä vähemmän.

Neuvonantajana Virossa

- Yhteistoimintani virolaisten kanssa alkoi siitä, kun ensimmäiset virolaiskadetit tulivat Kadettikouluun vuonna 1992. Viron puolustusvoimien johdon käydessä siihen liittyen tällä, he kertoivat kuullensa, että olen lähdössä muihin tehtäviin, ja kysyivät tulisinko Viroom panemaan pystyyn Viron puolustusvoimia. Se oli hieno asia. Seuraavana keväänä alkoi suomalaisten koulutustehtävä. Meitä oli parhaimmillaan 12 upseeria neuvonantajina. Meille maksettiin palkkaakin, 10 euroa kuukaudessa! Vaikkei olisi maksettukaan se oli hieno homma, tehtiin jotain uutta. Pantiin asioita kuntoon ja ryhdyttiin perustamaan joukko-osastoja ja käynnistämään koulutusta. Kaikki lähti todella alhaiselta tasolta, mutta kaikki olivat hirveän innostuneita. Suomen valtio ei tukenut meitä millään tavalla.

Hyvin pian kävi selväksi, että Viron uusi Yhdysvalloista tullut komentaja ei ymmärtänyt suomalaista upseeria. Ja minä en ymmärtänyt vähäkään hänen ajatteluaan, varsinkin kun hän oli lähtöjään huoltoupseeri Pentagonista. Hänellä ei ollut minkäänlaista kokemusta mistään asiasta. Sellainen mies tuli Viron komentajaksi! Yritimme ensiksi yhdessä, mutta sitten todettiin, että on parempi, että me suomalaiset emme sotkeennu hänen asioihinsa, hoidetaan vain omat tehtävämme.

Näin meni ensimmäinen vuosi, mutta kävi selväksi ettei ollut mahdollisuuksia jatkaa tällä tavalla. Yhteistoiminta ei toiminut ollenkaan. Viron taitavin upseeri oli eversti Laaneots, virolaislähtöinen neuvostoupseeri, joka oli ammatillainen mitä suurimmassa määrin. Kun hän tuli Viroom samoihin aikoihin kuin minä, hän tuli majurin arvomerkeissä

ja ilmoitti, ettei ainakaan nyt tarvitse kenenkään ryhtyä moittimaan, että hän pyrki olemaan suurimpana kukkona. Hyvin pian Viron presidentti yleni hänet everstiksi. Hän yritti hoitaa asioita jenkkipomentajan esikuntapäällikkönä, mutta kohta asiat olivat niin jumissa, että Laaneots lähti siviiliin 1994. Seurasi pari onnetonta vuotta, jolloin Virossa ei tapahtunut juuri mitään. Muutama suomalainen, jotka olivat riittävän kaukana Tallinnasta, sinne jäi. (Laaneots palasi palvelukseen 1997 ja on nykyisin Viron puolustusvoimien komentaja. Toim.huom).

Oltuani kaksi vuotta poissa Viroom liityin mukaan kenraaliluutnantti Pentti Lehtimäen johtamaan Viro-projektiin. Se oli Suomen valtion ja puolustusvoimien johtamaa toimintaa, vaikka puolustusvoimiemme johdosta ei asioihin sekaannuttukaan. Esimerkiksi kenraali Hägglund ei edes käynyt Viroom. Siihen oli taustana se, että hän sotki välinsä virolaisten kanssa Viron itsenäistytessä toteamalla, ettei virolaisista ole itsenäisiksi. Meidän suomalaisten kannalta tämä oli upea vaihe, koska virolaiset olivat aidoimmillaan kun he tarvitsivat apuamme.

Viron Suomipoikien kanssa yhteistyöni alkoi tultuani Viroom 1993, kun he halusivat minun kauttani saada kontaktit Suomeen. He halusivat veteraniyhteistyötä, ja se alkoikin hyvin, kunnes he vuosi sitten ryhtyivät riitelemään keskenään. On hirvittävää ajatella, että nämä veteraanit ovat yli 60 vuotta kärsineet ongelmistaan, ja sitten kun kaikki näyttäisi olevan kunnossa kaikki riitelevät kaikkien kanssa. Suomipoikia on vielä elossa vajaat 200.

Suomen-poikien perinneyhdistyksen seppelleenlasku Metsäkalmiston hautausmaalle voitonpyhänä 23.6.1997.

Raul Kuutman 80 -vuotispäivillä.

Kirjailijana

Ensimmäinen kirjani, Asekätkenä, oli minulle kovin tärkeä, vaikka eräät oman ikäluokkani upseerikirjailijat ottivatkin ”viisaan” roolin ja leimasivat sen roskaksi. Sanoin, ettei tarvitse lukea. Tunsin Usko Sakari Haahden, isäni hyvän ystävän. Minulla oli hänen muistiinpanonsa käytössäni ja ennätin haastatella häntä kirjaani varten. Kun viimeisen kerran olin Haahtea haastattelemassa, hän oli silloin jo huonossa kunnossa, keskustelimme kahdeksan tuntia yhteen menoon. Kun lopetimme, hän kysyi olemmeko yhteisillä laduilla tässä. Vastasin, että ehdottomasti. ”No hyvä, tule kahden viikon kuluttua, niin katsotaan mitä olet saanut aikaiseksi” hän sanoi. Kului viikko ja rouva Lemmikki Hahti soitti ja kertoi, että Sakari oli kuollut. Haahdella oli selvästi ajatus, että kirjasta tulee hänen testamenttinsa. Se oli tietysti järkyttävä asia, mutta samalla minulle oli iso asia, että sain kirjan tehdä.

Lauri Sutelasta kertovan kirjani tausta on se, että ainakin viitenä vuotena puhuin hänelle, ”Herra kenraali, eikö ryhdytä töihin”. Hän vastasi aina ”ei, ei, ei siitä tule mitään”. Kerran, kun taas kävin hänen luonaan, sanoin että ”ei minulla nyt ole mitään isoa asiaa, toin vain kukkasia rouvalle, mutta kysyisin Sinulta, herra kenraali, voitaisiinko nyt aloittaa?”. Hän siihen että ”olet sinä ihan kohtuuttoman itsepäinen. Jos et muuta osaa tehdä, niin ruvetaan tekemään sitä sitten”. Ja niin tehtiin. Kenraali Sutela oli loistava haastateltava, sympaattisin tuntemani kenraali.

Minulle läheisin kirjani on Asekätkenä. Ilman sitä ei olisi muitakaan. Kaikilla kirjoillani on tietysti syntyhistoriansa ja ne poikivat toinen toisiaan. En ole mikään kirjailija siinä mielessä, että minulla olisi joku aikataulu, esimerkiksi tehdä kirja vuodessa. Olen vain halunnut lähestyä mielenkiintoisia ihmisiä kirjoittamisen kautta. Aiheita on maailma pullollaan, mutta nyt minulla ei ole suoranaisesti mitään tekeillä.

Esitelmien osalta päätin aikanaan, että 600 esitelmää asekatkenästä saa riittää. Kun se täyttyi, en enää pitänyt lukua. Mutta ei minulle enää oikein tule sykkä ja intoa pitää esitelmiä. Yksi syy siihen on, että viime talvena minulta leikattiin paksusuolen syöpä ja sain Alzheimerdiagnoosin.

Sana nuoremmille

Omat voimamme ja kykymme eivät aina riitä, tarvitsemme toistemme apua. Tue alaistasi ja osoita hänelle luottamustasi. Näin sinusta kasvaa hänen johtajansa, jota hän puolestaan haluaa tukea ja johon hän voi luottaa. Voit olla varma, että myös esimiehesi seisoo takanasi.

Pidä huolta lähimmäisistäsi. Säilytä tasapaino palvelustehtäviesi ja kodin tuomien velvoitteiden välillä. Lähimpiesi laiminlyönnistä aiheutuneita vammoja on usein kovin vaikea korjata.

Tähtää korkealle. Pyri kehittämään itseäsi ammattitaidollisesti. Mutta muista, että voit käyttää upseerintaitojasi täysimääräisesti vasta, kun olet oppinut ajattelemaan sydämellä. Ole myönteinen. Huolehdi myös itsestäsi. Vain henkisesti ja ruumiillisesti hyväkuntoinen johtaja menestyy.

*Haastattelu: Tapio Partanen
Stig-Göran Grönberg
Teksti: Stig-Göran Grönberg
Kuvat: SA-kuva*

Kadettiupseerikoulutuksen juhlaviikonloppu Haminassa

Suomalaisen kadettiupseerikoulutuksen 230-vuotisjuhlavuosi huipentui 1.-2.8.2009 Haminassa järjestettyyn kadettiupseerien juhlaviikonloppuun, jossa Kadettikoulu ja 94.kadettikurssin sekä 77.merikadettikurssin kadetit olivat tyylikkäästi edustettuina.

Ehdottomia vetonauvoja ja runsaslukuista yleisöä kiinnostaneita tapahtumia olivat Haminan Kadettikoulun priimustaulujen muistolaatan paljastustilaisuus, Kaaderilaulajien ja Savon Sotilassoitokunnan puistokonsertti, Haminan kaupungin vastaanotto Raatihuoneella, Kaaderipäivällinen upseerikerholla, kunnianosoitukset kaatuneiden upseerien muistomerkillä ja Haminan sankarihaudalla, juhlajumalanpalvelus Marian kirkossa sekä juhlaviikonlopun päättänyt juhlaseminaari ”Haminan kadetit suomalaisessa yhteiskunnassa”.

Juhlailaisuudet alkoivat lauantaina 1.8. klo 10.00 pidetyllä tiedotustilaisuudella, jossa Kadettikunnan puheenjohtaja, pääsihteeri, Kadettikoulun johtaja, Etelä-Kymen kadettiipiirin puheenjohtaja yhdessä Haminan kaupungin ja Reserviupseerikoulun edustajien kanssa esittelivät Kadettikunnan tarkoitusta ja juhlaviikonlopun tapahtumia paikallis- ja maakuntalehdistön edustajille.

Aatteellinen veljesjärjestö

Kadettikunnan puheenjohtaja prikaatikenraali Juha-Pekka Liikola korosti Kadettikunnan olevan kadettiupseerien aatteellinen veljesjärjestö, jonka keskeisiä tehtäviä ovat kadettiperinteen siirtäminen uusille kadettisukupolville, osallistuminen yhteiskunnalliseen arvokeskusteluun ja arvokes-

kustelun ylläpitäminen upseeriston keskuudessa, turvallisuuspoliittisen tietämyksen ja turvallisuuden edistäminen mm. tuottamalla korkeatasoista turvallisuuspolitiikan opetusmateriaalia kansalaisten ja koululaisten käytettäväksi.

Puheenjohtaja totesi juhlatapahtuman sopivan erinomaisesti Haminaan, koska Kadettikunta ja Kadettikoulu ammentavat osan perinteistään Keisarillisesta Suomen (Haminan) Kadettikoulusta. Kadettikunta muodostuu 4900 jäsenestä aina kadetista kenraaliin. Toiminta tapahtuu 23 alueellisessa piirijärjestössä ja Maanpuolustuskorkeakoulussa toimivassa Kadettitoverikunnassa.

Suomalainen kadettikoulutus alkoi Haminassa 5.3.1821, vaikkakin Haminan Kadettikoulu katsoi aina perustamisvuotensa olleen 1812, kun Savon Haapaniemeen sijoitettu Topografikoulu aloitti toimintansa. Ja Topografikoulu puolestaan näki taustallaan sotakoulun, joka oli perustettu Savoon vuonna 1779, kauan ennen Suomen vuonna 1809 tapahtunutta irrottamista Ruotsista ja sen liittämistä Venäjän keisarikuntaan.

Keisarillinen Suomen Kadettikoulu oli Aleksanterin Yliopiston (Helsingin yliopisto) jälkeen toiseksi korkein sivistyslaitos maassamme. Kadettikoulu kasvatti korkeatasoisen upseeriston lisäksi Suomelle ammattitaitoisia virkamiehiä. Haminan kadetit menestyivät erinomaisesti upseeriturallaan Suomen ja Venäjän armeijoissa sekä toimivat vielä viime sodissamme eräissä puolustusvoimien tärkeimmissä avaintehtävissä. Useat siviilielämän palvelukseen suuntautuneet Haminan kadetit menestyivät erinomaisesti valtionhallinnossa sekä talous-, kulttuuri- ja siviilielämän palveluksessa kohoten mm. ministereiksi, maaherroiksi ja pääjohtajiksi.

Haminan Kadettikoulun priimustaulujen muistolaatan paljastustilaisuus aloitettiin juhlallisesti Haminan upseerikerholla Haminan kadettikoulun aikaisen

signaalitorven signaalin tahdittamana. Kadettikoulun johtaja eversti Timo Pöysti osoitti kiitoksensa Reserviupseerikoululle ja Haminan kaupungille messinkisten muistolaattojen aikaansaamisesta. Hän totesi puheessaan mm., että Haminan Kadettikoulun marmoristen priimustaulujen perinne jatkuu edelleen nykyisessä Maanpuolustuskorkeakoulussa, jossa taulut ovat sijoitettuna korkeakoulun päärakennuksen aulaan.

Juuhan Ville

Lauantain kruunasi Haminan upseerikerholla järjestetty Kaaderipäivällinen, johon osallistuivat kaaderit daameineen ja kutsuvieraat. Kaaderipäivällisen aikana Haminan kadetti Tuomas Niemelä (94.k) kertoi kadetin elämästä ja opiskelusta Haminan Keisarillisessa Kadettikoulussa. Illan hui-pentumana kadettikursseista kootut ryhmät esittivät vuorollaan perinteisen Juuhan Villen enemmän tai vähemmän nuotin vierestä. Juuhan Villeä on laulettu ensimmäisestä kadettikursista lähtien ja perinne jatkuu edelleen. Vanhimpia kadettikursseja edustaneet kaaderit lauloivat Juuhan Villen tilaisuuden ikaaderin kenraalimajuri Mauri Mäkelän (27.k) johdolla. Tunne kadettiveljeydestä oli korkealla lämpimänä elokuun itana.

Sunnuntain juhlaohjelma aloitettiin klo 09.30 Etelä-Kymen kadettipiirin puheenjohtajan komentajakapteeni Jussi Suomalaisen komennossa kunnianosoituksella Kaatuneitten upseerien muistomerkillä Reserviupseerikoulun kentällä. Komean kadettiupseeririvistön kulmamiehenä oli Kadettikunnan kunniajäsen ja juhlatilaisuuden ikikaaderi kenraaliluutnantti Erkki Setälä kadettikursilta 22. Seppeleen laskivat Kadettikunnan puheenjohtaja, Reserviupseerikoulun johtaja Heikki Bergqvist, Kadettikoulun johtaja ja Haminan kaupungin hallituksen puheenjohtaja Tapio Lepistö. Muistopuheen piti Kadettikoulun johtaja eversti Timo Pöysti.

Kunnianosoituksen jälkeen alkoi juhlaohjelman palvelus Hamina-Vehkalahden seurakunnan Marian kirkossa, joka on Kymenlaakson vanhin rakennus. Ajatuksia herättävän saarnan piti Maanpuolustuskorkeakoulun sotilaspastori Janne Aalto. Jumalanpalveluksen jälkeen juhlaväki siirtyi kunnianosoitukseen Haminan sankarihaudalle. Seppeleen laskivat Kadettikunnan puheenjohtaja, Kadettikoulun johtaja ja Haminan kaupungin valtuuston puheenjohtaja Kalervo Tulokas, joka piti myös muistopuheen ensimmäisten vesipisaroiden pudotessa. Juhlallisen tilaisuuden päättyessä ja juhlaraiden siirtyessä lounaalle alkoi kesäinen rankkasade, mikä ei kuitenkaan lannistanut juhlamieltä.

Kadetit kosmopoliitteina

Tilaisuudet huipentuivat sunnuntaina klo 14 alkaneeseen juhlaseminaariin ”Suomalainen upseerikoulutus 230 vuotta – Haminan kadetit suomalaisessa yhteiskunnassa”. Puolustusministeri Jyri Häkämies esitti valtiovalnan tervehdyksen, jonka jälkeen professori Max Engman esitelmöi Haminan kadeteista autonomisen Suomen vaikuttajina. Hän korosti, että Haminan Kadettikoulu oli osa suurempaa kuviota Venäjän strategissa. Hänen mukaansa Haminan kadetit toivat Suomeen kosmopoliitiikan.

Toisena puhujana oli arkistoneuvos Veli-Matti Syrjö, joka esitelmöi Haminan kadeteista sortovuosien puristuksessa. Hänen mukaansa Haminan kadetit olivat vaikeassa tilanteessa, koska heiltä edellytettiin uskollisuutta Venäjän hallitsijalle ja samanaikaisesti kansalaiset odottivat heiltä kasvavaa runbergiläistä isänmaallisuutta. Kadetit olivat ikään kuin suomalais-venäläisen suhteen mittari.

Kolmantena puhui professori Jussi T. Lappalainen, joka käsittelee esitelmässään Haminan kadetteja Suomen vapaustaistelussa. Hän totesi mm, että Haminan kadetteja oli avaintehtävissä valkoisten joukkojen esikunnissa, heitä palkittiin arvokkailla kunniamerkeillä ja he saavuttivat korkeita sotilas-arvoja. Neljäntenä esitelmöitsijänä oli professori Ohto Manninen, joka kertoi Haminan kadeteista itsenäisen Suomen palveluksessa. Hän toi esitelmässään esille mm jääkäreiden ja Haminan kadettien väliset suhteet, mitkä eivät olleet aina parhaat mahdolliset. Jääkärit pitivät Haminan kadetteja peräännyntymiskoulutuksen saaneina ja kutsuivat heitä jopa ruotsalaisryssiksi. Näiden ryhmien valtaistelu jatkui vielä 40-luvulla.

Viidentenä esitelmöitsijänä oli everstiluutnantti, Dir. cant. Matti Orlamo, jonka aiheena oli Haminan kadetit Suomen musiikkielämässä. Juhlaseminaari päättyi seminaarin puheenjohtajan kenraalimajuri Hannu Särkiön kiitossanoihin.

Constantem Decorat Honor – Kunnia kestävän palkka!

*Kadettikunnan pääsihteeri
Eversti Juha Tammikivi*

MPKK:n päärakennus 70-vuotias

Nykyinen Maanpuolustuskorkeakoulun päärakennus oli alun perin kadettikoulu. Rakennuksen harjannostajaiset olivat 23.8.1939. Talvisota keskeytti rakentamisen, mutta sitä jatkettiin välirauhan tultua 1940. Suunnittelija Olavi Sortta haki mallia mm. Saksan kansallissosialistisesta arkkitehtuurista. Suomessa piti olla olympialaiset 1940, ja rakennusta oli tarkoitus käyttää ensin urheilijoiden majoitukseen ja sitten kisojen jälkeen sotilasmajoitukseen.

Jazzväki tuplaantui

Elokuinen MILjazz oli menestys.

Kävijämäärä kaksinkertaistui, musiikki oli hyvää ja järjestelyt saivat kiitosta.

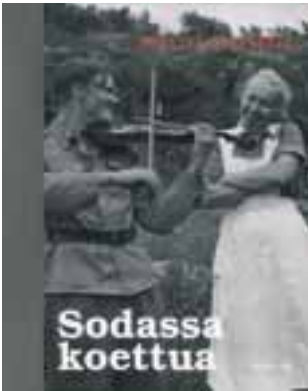
Pääsolisti Veeti Kallio veti väkeä Savon Sotilassoittokunnan Big Bandin esityksissä, mutta suosiota osoitettiin myös Puolustusvoimien Varusmiessoittokunnalle ja sen solistille Mikko Suhoselle.

Tapahtuman piknikluonne tuli hyvin esille, kun Maanpuolustuskorkeakoulun kampuksen nurmikoilla oli piknikseurueita viere vieressä. Elokuun 28. päivän ilta oli lämmin ja aurinkoinen.

MILjazz oli nyt toista kertaa Santahaminassa Maanpuolustuskorkeakoululla. Ensi kesänä tapahtuma järjestetään jo 18.6.

Taisteleva humanismi innosti ja viihdytti

Toisen maailmansodan aikanaakin oli kulttuuria, taidetta, tiedettä ja tutkimusta.

Weilin+Göösin kustantamassa kirjassa ”Sodassa koettua - Yhdessä eteenpäin” kerrotaan millaisia henkisiä arvoja sodan aikana tuotiin esille.

Mielenkiintoisesti kuvitettu kirja on 4. osa sarjasta. 13 kirjoittajaa kuvaa mm. yliopistojen toimintaa, Suur-Suomi -aatetta, uskontoa, musiikkielämää, kirjallisuutta ja elokuvaa sodan aikana.

Tere Vadén ja Aki-Mauri Huhtinen kirjoittavat suomalaisesta filosofiasta sodan aikana. Helsingin yliopiston professori, filosofi ja psykologi Eino Kaila oli johtava ajattelija - kansallissosialismin linjoilla. Poliittinen totalitarismi ja moderni tiede yhtyivät sulavasti Kailan ajattelussa.

Urheilu loi yhteishenkeä ja torjui sotaväsymystä sekä rintamalla että siviilielämässä.

Kirjallisuudessa talvisota kuvattiin isänmaallisena ponnistuksena, mutta jatkosotaa kuvaavissa kirjoissa oli jo ironiaakin. Porvariston ja vasemmiston kirjalliset teemat erosivat toisistaan.

Elokuva oli jokseenkin voimissaan sodasta huolimatta. Suomi-Filmi ja Suomen Filmitoiminta tuottivat sota-aikana 88 elokuvaa. Propagandaa niissä oli vähemmän kuin saman ajan saksalaisissa ja neuvostoliittolaisissa elokuvissa.

Kirja avaa harvemmin esille tuodun näkökulman sotaan. Kuvitus on erinomainen.

Toimituskunta: Sodassa koettua - Yhdessä eteenpäin. Weilin + Göös 2009.

SANTAHAMINA

– Sotilassaaren luontoaarteet

SANTAHAMINA

SOTILASSAAREN LUONTOAARTEET

TOIMITTANUT JARMO NIEMINEN

Tule retkelle Santahaminan ainutlaatuiseen luontoon

Ainutlaatuinen tieto- ja luontokirja Santahaminasta ja sen luonnosta, joka kukoistaa rikkaana vain neljä kilometriä Kauppatorilta. Tekijöinä eri alojen asiantuntijat ja 12 luontokuvaajaa. Tätä kirjaa varten otettiin lähes 100 000 kuvaa runsaan kahden ja puolen vuoden aikana.